Гос. книжная палата УзССР
11 ОКТ 1983

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 229 (5220).
8 ОКТЯБРЬ 1983 й.
ШАНБА
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган.
Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ЙИЛЛИК ПЛАН — МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

БРИГАДА МЕТОДИНИНГ РЕЗЕРВЛАРИ

Тошкент тўқимачилик комбинатининг цехларида янги бригадалар тузилди. Энди ягона наряд билан бригада усулида ишлаётган коллективларнинг тўқимачилари шу бригадаларга ўтишди.

Коммунистлар меҳнатни ташкил этишнинг бригада формасини жорий этиш соҳасида ташаббус кўрсатдилар. Чунончи, коммунист, иккинчи йигирув фабрикаси мастерининг ёрдамчиси Қобилжон Хасанов партия йиғилишида ўз коллективининг бир маромда ишламаётганлигини танқид қилди.

— Кўрсаткичларни яхшилаш учун бизда коллектив куч-ғайрати ва ўзаро ёрдам етишмаяпти, — деди у. Коммунист коллективда меҳнатни ягона наряд асосида ташкил этиш афзалликлари тўғрисида тушунтириш ишини кучайтириб юборишни таклиф қилди.

Агитаторлар участканинг ишчилари билан ўтказган суҳбатлардан кейин бу ерда ишнинг бригада формасини жорий этишга якдиллик билан қарор қилинди. Сайлаб қўйилган бригада кенгаши ёшларни оталиққа олишни ташкил этди, тарбиявий ишни кучайтирди. Кенгаш составига кирган коммунистлар, ишлаб чиқариш илғорлари, станокчилар Шоира Тошматова, Насиба Утеева, Таисья Туева ва бошқалар ўз малакасини оширишда, хизмат зонасини кенгайтиришда ўнлаб ёш тўқимачиларга кўмаклашдилар. Станокларнинг бекор туриб қолишига барҳам берилди, улар унумли ишлай бошладилар. Кенгаш мукофотларни тақсимлаган чоқда ҳар бир кишининг қўшаётган меҳнат ҳиссасинигина эмас, жамоат топшириқларини бажараётганини шу билан бирга интизомга риоя этишни ҳам инобатга оладиган бўлди. Хизмат қилиш зонасини кенгайтириш ҳисобига бригадада беш киши ишчилар етишмаётган қўшни участкага ўтказилди.

Коммунистик бригадалар ҳаракатининг 25 йиллиги шарафига ўтказилаётган социалистик мусобақанинг навбатдаги босқичи якунларига кўра, К. Ҳасанов бошлиқ коллектив ғолиб чиқди ва коммунистик меҳнат коллективи деган фахрий номни тасдиқлади.

Комбинатдаги бошқа коллективлар ҳам иккинчи йигирув фабрикаси коммунистларининг ташаббусини қўллаб-қувватладилар.

(ЎзТАГ).

Тўқимачилик комбинати 1-филиали тўқувчиси ВЛКСМ аъзоси Муҳайё Умарова тўрт турдош касбни ўзлаштириб олган. Бу унга иш вақтидан унумли фойдаланиш, ўз зиммасига олган социалистик мажбуриятларни муваффақиятли уддалаш имконини бермоқда. СУРАТДА: Муҳайё Умарова.

МАҲСУЛОТ СИФАТИГА — ЭЪТИБОР

Шаҳримиздаги асбобсозлик заводи яқинда ўзининг 40 йиллигини нишонлади. Улуғ Ватан урушининг оғир йилларида ташкил этилган корхона мамлакат мудофаа қудратини мустаҳкамлаш ишига катта ҳисса қўшди. Айни пайтда завод республика пойтахтининг етакчи корхоналаридан бири саналади. Завод маҳсулоти — қирқиш асбоби бутун Иттифоқ бўйлаб, шунингдек 76 та хорижий мамлакатга жўнатилади. Қирқ йил давомида заводнинг ишлаб чиқариш қудрати ўн баробар ошди.

Асбобсозлар Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 66 йиллиги шарафига мусобақани қизитмоқда. Ўтган саккиз ойда пландан ташқари 5,5 минг сўмлик товар маҳсулот тайёрланди. Фахрли беш қиррали белги билан тайёрланган маҳсулот эса ишлаб чиқариш умумий ҳажмининг 50 процентини ташкил этди. Бундай юксак кўрсаткичга эришишда муборак сана шарафига оширилган мажбурият олиб меҳнат қилаётган энг яхши ишчиларнинг ҳиссаси, айниқса катта бўлди. Х. Носиров, Л. Александров, А. Варовин, П. Триадофилиди ва бошқа кўплаб пешқадамлар шулар жумласидандир.

● ҲЕЧ КИМ, ҲЕЧ НАРСА УНУТИЛМАЙДИ

ВЕТЕРАНЛАР МУРОЖААТНИ МАЪҚУЛЛАШМОҚДА

Яқинда «Тошкент оқшоми» газетасида уруш ветеранларининг Тошкент шаҳри меҳнаткашларига Мурожаати эълон қилинган эди. Унда ветеранлар совет халқининг Улуғ Ватан урушидаги Ғалабасининг мемориали қурилиши фондига маблағлар юборишга даъват этишганди.

Биз 35-алоҳида ўқчи бригада ветеранларини бу даъват ниҳоятда ҳаяжонга солди. Бригадамиз 1941 йилнинг ноябрь ойида Тошкентда ташкил этилган эди. Қувончлиси, шундаки, мемориал халқ томонидан тикланади.

35-алоҳида ўқчи бригада жангчилари 1941 йилнинг декабрь ойида Москвага интилаётган фашист қўшинлари зарбасини биринчи марта ўзига қабул қилган эди. 5 декабрдан 6 декабрга ўтар кечаси гитлерчиларнинг шиддатли ҳамласини қайтариб, ўзимиз қарши ҳужумга ўтдик ва Москва яқинидаги бир неча қишлоқ ва шаҳарларни босқинчилардан озод этдик.

Биз уруш даҳшатларини бошдан кечирганмиз. Жуда кўп сафдошларимиз Москва остоналаридаги жангларда ҳалок бўлишган ва биродарлик қабристонига қўйилганлар. Ана шу биродарлик қабристонидан бригадамиз жангчисининг ҳоки олиниб, у ҳурмат-эътибор билан Тошкентга келтирилди ва В. И. Ленин номидаги майдонга дафн этилди. Ҳозир у Номаълум солдат қабри бўлиб қолди.

35-алоҳида ўқчи бригада ветеранлари умумхалқ ташаббусига қўшилиб, бирон корхона ёки ташкилот билан ҳамкорликда шанбалик ўтказиш ва шу шанбалик куни ишлаб топилган маблағнинг барчасини Москвада бунёд этилаётган Ғалаба мемориали фондига ўтказишга қарор қилдилар.

Бошқа Советларни ҳам биздан ибрат олишга даъват этамиз. Гап ҳозир ҳар бир совет кишисининг муқаддас бурчи, ватанпарварлик бурчи — ҳамиша тинчлик учун толмай кураш олиб борган ва шу мақсад йўлида дадил одим ташлаётган совет халқининг Буюк ғалабасини абадийлаштириш ҳақида бормоқда. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ю. В. Андропов ўз Баёнотида бу нарсани яна бир марта уқдириб ўтди. Баёнотда билдирилган фикрлар урушнинг даҳшатларини бошдан кечирган ветеранлар учун жуда тушунарли. Рейган ва унинг ҳомийлари мамлакатимиз, халқимизга ёғдираётган туҳматлар босқинчилик сиёсатидан бошқа нарса эмас. Улар ядро урушини бошлаш хавфи билан бизни қўрқита олмайдилар.

Г. ГИЧ,
35-алоҳида ўқчи бригада ветеранлари Советининг раиси.

● Сўнгги соатда

МЕТРОНИНГ 500 МИЛЛИОНИНЧИ ЙЎЛОВЧИСИ КИМ БЎЛАДИ?

БУГУН пойтахт метроси ишга туширилган кундан бошлаб турли манзилларга етказиб қўйилган йўловчиларнинг умумий сони 450 миллион киши бўлганлиги қайд этилди. Ер ости транспорт қасрининг хизматчилари бир куннинг ўзидаёқ 300 минг кишига хизмат кўрсатишмоқда.

Тошкент метрополитени бошлиғининг ўринбосари А. Миржалилов бу рақамни қуйидагича шарҳлайди.

— Чиндан ҳам биз транспортчилар довон ошиб боряпмиз. Келгуси йилнинг бошларида ярим миллиардинчи йўловчини кутиб олишга тараддуд кўряпмиз. Бу воқеа коллективимиз фаолияти тарихида қувончли бўлади. Бундан ташқари келгуси йили — шонли Ўзбекистонимизнинг 60 йиллик юбилейи олдидан шаҳримиз метросининг иккинчи линияси биринчи участкасини ишга тушириш мўлжалланмоқда. Бу участка «Пахтакор» станциясидан темир йўл вокзалигача бўлган масофада шаҳар аҳолисига катта қулайлик яратади.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

● Совет Иттифоқи билан Сурия Араб Республикаси ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида Шартнома имзоланганлигининг уч йиллиги муносабати билан КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиумининг Араб социалистик уйғониш партияси Бош секретари, Сурия Араб Республикасининг Президенти Хафиз Асадга йўллаган табрик телеграммаси эълон қилинган.

Эртага — қишлоқ хўжалиги ходимлари куни

БИЗ ҲАММАМИЗ — ПАХТАКОРМИЗ

ПАХТАЗОРДАН ДАРАКЛАР

«ОҚ ОЛТИН» — ВАТАНГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 6 октябрга бўлган маълумот.

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён, тўртинчи устун — шу жумладан бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён

Бухоро	1,60	54,89	0,32	4,17
Хоразм	2,62	50,18	1,98	16,80
Тошкент	3,06	49,09	2,57	38,19
ҚҚАССР	2,54	45,84	2,12	24,43
Фарғона	2,01	38,48	0,34	1,51
Сурхондарё	1,73	38,34	1,14	16,68
Навоий	1,44	35,22	0,56	3,48
Андижон	2,12	34,80	0,93	4,87
Қашқадарё	1,86	34,36	1,25	12,33
Наманган	2,39	33,36	1,71	12,45
Самарқанд	1,78	32,84	0,83	5,56
Сирдарё	3,08	30,60	3,12	25,01
Жиззах	3,12	28,80	3,39	30,01
Республика бўйича:	2,23	38,85	1,57	15,33

● МАВСУМ БОШИДАН БУЁН ТИКЛАГАН ХИРМОНИМИЗ 2.304.084 ТОННАНИ ТАШКИЛ ЭТДИ.

«Биз ҳаммамиз ҳозир пахтакормиз!» деган сўзларнинг ватанпарварлик маъносини чуқурроқ англаб олиш, «оқ олтин» теримида қалб амри билан бевосита ёрдам бериш, ҳар бир колхоз ва совхознинг, ҳар бир район ва областнинг мажбуриятларини бажаришни жадаллаштириш, ўтган йиллардан қолган қарз бўлса, уни тугатиш — ҳар бир кишининг шон-шараф ва виждон ишидир.

(Ўзбекистон партия ва ҳукуматининг республика барча меҳнаткашларига Мурожаатидан).

● Янгийўл районидаги «Партия XXI съезди» колхозининг бир группа ветеранлари республика партия ва ҳукуматининг Мурожаатига жавобан ватанпарварлик ташаббуси билан чиқдилар. Хўжаликнинг 80 та пенсионери махсус бригадага уюшиб, пахта термоқда. Уларнинг ҳар бири мавсумда камида бир тоннадан пахта териш мажбуриятини олган. Ветеранлардан Маҳкамбой ота Матқулов, Турдиали ота Шермуродов, Мухтор ота Раҳимов, Раимжон ота Маматовлар кунига хирмонга 40—50 килограммдан «оқ олтин» тўкишмоқда.

«Тошкент оқшоми» «Вечерний Ташкент» газеталари, Ўзбекистон радиоси ва «Главташпассавтотранс» бошқармасининг оталиқдаги областлар пахта далаларидаги матбуот маркази.

Махсус мухбирларимиз Ҳ. Икромов, А. Хатамов, А. Эгамназаров, А. Абдураззоқовлар Тошкент, Сирдарё ва Жиззах областларидан хабар қиладилар:

6 МИЛЛИОН ЙЎЛЛАРИДА

14. Тошкентликлар қўриқ ер пахтазорларида

● ТОШКЕНТНИНГ МИНГ-МИНГЛАБ СТУДЕНТЛАРИ ПЕДАГОГ-УСТОЗЛАР БОШЧИЛИГИДА РЕСПУБЛИКАМИЗ ПАРТИЯ ВА ҲУКУМАТИНИНГ МУРОЖААТИГА ЖАВОБАН 5 ОКТЯБРДАН БОШЛАБ СИРДАРЁ ВА ЖИЗЗАХ ОБЛАСТЛАРИНИНГ ПАХТАЗОРЛАРИГА ОТЛАНДИЛАР.

● 2000 ЙИЛЛИГИНИ НИШОНЛАГАН ҚУШ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТНИНГ ЯНГИ ВАТАНПАРВАРЛИК ТАШАББУСИ.

● «БИЗ ҲАММАМИЗ ҚАЛБ АМРИ БИЛАН ПАХТАКОРМИЗ», — ДЕЙИШМОҚДА ЎЗБЕКИСТОН ПОЙТАХТИ МЕҲНАТКАШЛАРИ.

Икки минг ёшдан ошган Тошкент бугунги долзарб паллада ҳам ёшлардек куч-ғайратга, меҳнат шижоатга тўлиб-тошган. 6 миллион тонналик улкан пахта хирмони учун умумхалқ курашининг олдинги сафида бўлишга аҳд қилган тошкентликлар зўр уюшқоқлик, тартиб ва интизом кўрсатиб, қўриқ областлар — Сирдарё ва Жиззах пахта далаларига йўл олдилар.

Мана, биз шаҳардан бирин-кетин турна қатор тизилиб йўлга чиққан ҳашарчилар колонналари билан бирга чўлга бормоқдамиз. 5 октябрдаёқ, яъни Мурожаат эълон қилинган куннинг эртасигаёқ пахтакорларга ёрдамга отланган ҳашарчилар коллективларини бутун йўл бўйлаб пахтакорлар қизғин олқишлаётганликларининг гувоҳи бўлдик. Йўлнинг икки четида уфқларгача туташиб кетган чексиз пахтазорларда чамандек очилган «оқ олтин»лар гўё мени териб ол дегандай жилва қилиб турибди.

Шу куниёқ Тошкент фармацевтика институтининг дастлабки колонналари Жиззах области хўжаликларига йўл олишди. Дастлабки икки кун ичидаёқ қўриқ ер пахтакорлари ҳузурига В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети, халқ хўжалик институти ва пойтахтимизнинг бошқа кўплаб олий ўқув юртларининг педагог ва студентлари коллективлари етиб келдилар.

Чўлқувар пахтакорлар ҳузурига олиб борувчи йўлларда биз ҳазил-мутойиба, шўх ўйин-кулгулар билан, яъни зўр кўтаринки руҳда ёрдамга бораётган минглаб ёшлар қаторида шаҳардан отланган турли маданий-маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг хизматчиларини ҳам учратдик, Жиззах областининг Зарбдор райони пахта далаларида Тошкентдаги 17-шаҳар касалхонасининг бир группа медицина ходимлари билан суҳбатлашдик (пастдаги сурат). Группа раҳбари — стоматолог Ш. Нуъмонов (чапдан), медицина ҳамшираси Н. Рўзиева, врач-венеролог А. Колосникова, терапевт Ш. Исломов, хирург А. Зуфаровлар пахтакорларга ёрдам кўрсатиш режаларини туздилар.

Шу областнинг Мирзачўл районидаги Абай номли совхозда эса Мурожаатга биринчилар қатори жавоб беришга аҳд қилган Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти инженерлик-экономика факультетининг учинчи курс студенти, илғор теримчи Ўктам Тилопов (чапдаги сурат) кунлик терим суръатини 100-120 килограмга етказаётганлигининг гувоҳи бўлдик.

Сирдарё областининг Оқолтин районидаги Усмон Юсупов номли совхоз пахтазорларида эса В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университетининг биология факультети студентлари ғайратидан пахтакорлар миннатдор бўлишяпти (пастдаги сурат). Тошкентлик ҳашарчиларнинг ягона мақсади — ҳосилнинг сўнгги мисқолигача йиғиб териб она-Ватан хирмонига тўкишдир!

(Давоми 2- бетда).

ШАРҲЧИ САТРЛАРИ

Чаддаги аҳвол

Чаддан олинаётган хабарларга қараганда, Х. Хабре режими қўшинлари чет эллик ёлланганлар мададига таяниб, мамлакат пойтахти Нжаменадан шимол томонга ҳаракат қила бошлаган. Улар олдига миллий бирлик муваққат ҳукумати кучлари назорати остида бўлган бир қанча шаҳарларни ишғол қилиш вазифаси қўйилган. Нжамена режими қўшинлари ҳаракатларининг активлашиб қолганлиги Хабренинг Парижга қилган визити билан бевосита боғлиқдир. Парижда Хабрега Франция ҳарбий ёрдамини янада кўпайтириши ваъда қилинди.

Франциянинг собиқ мустамлакаси бўлмиш Чадда мана ўн етти йилдирки, бир-бирига душман ички гуруҳлар ўртасида қарийб тўхтовсиз уруш бормоқда. 1982 йилда ҳозирги режим бошлиғи Хабре Чаднинг Г. Уэддей бошлиқ қонуний ҳукуматига қарши исён кўтарди. Чадда тинчликни ҳимоя қилиш Африка мамлакатлараро кучларнинг бепарволиги оқибатида Хабре июнь ойида Нжаменани эгаллаб, ўзини президент деб эълон қилди. Г. Уэддей пойтахтни тарк этиб, мамлакат шимолида ўз қароргоҳини вужудга келтирди.

Шундан кейинги воқеалар Нжаменадаги ҳозирги режим миллий бирлик муваққат ҳукумати қўшинларига қарама-қарши туришдан ожиз эканлигини кўрсатди. АҚШ билан Франция бу вазиятдан фойдаланиб қолишга ошиқдилар. Улар Чаднинг ишларига бевосита аралаша бошладилар. Ҳозирги вақтгача Нжамена режимига Франциянинг 400 минг тоннадан кўпроқ қурол-яроғи ва ҳарбий анжомлари ташланди. Франция, Бельгия ва Ғарбдаги бошқа мамлакатлардан келган ёлланганлар шу режим томонида ҳаракат қилмоқда. Чадда француз интервенциячи кучларининг сони 3.500 кишидан ошиб кетди.

Вашингтон Хабре режимига ҳарбий ёрдам беришдан ташқари Ливияга қарши қўпол иғвогарлик қилиб, гўё у Чаднинг ишларига аралашаётганлиги тўғрисида ўзи ўйлаб чиқарган уйдирмадан фойдаланмоқда. АҚШ Ливия соҳилларига ўз ҳарбий кемалари тўдалари, шу жумладан авианосецларини юбормоқда.

Миллий бирлик муваққат ҳукумати можарода қатнашаётган томонларни музокаралар ўтказиб, можарони Африка бирлиги ташкилотининг қарорларига мувофиқ равишда ҳал этиш учун шарт-шароит вужудга келтиришни таклиф қилди. Бироқ Хабре АҚШ билан Франциянинг тазйиқи остида Чадда барча манфаатдор томонлар ўртасида музокаралар олиб бориш йўли билан тинчликни тиклаш ғоясини рад этмоқда.

Чаддаги ички можаро Вашингтон ва Парижнинг айби билан халқаро кескинликнинг яна бир жиддий ўчоғига айланиш хавфини туғдирмоқда, деб ёзди яқинда «Уганда пайлот» газетаси. Чад, деб таъкидлади газета, ўзининг табиий ресурслари ва стратегик мавқеи билан ғарб давлатларининг эътиборини жалб этмоқда. Ғарб мамлакатлари ўз планларида бу мамлакатдан қўшни давлатлар, аввало, Ливияга қарши агрессив ҳаракатларни амалга ошириш учун плацдарм сифатида фойдаланишни мўлжалламоқдалар.

М. ЯКОВЛЕВ,
ТАСС шарҳчиси.

Партия турмуши: ҳисобот ва сайловлар

ЯНГИ ТЕХНИКА ЯРАТАЙЛИК ВА ЖОРИЙ ЭТАЙЛИК

«Ўзбекхлопқом а ш» ишлаб чиқариш бирлашмасининг пахта тозалаш бўйича Тошкент Давлат махсус конструкторлик бюроси шу корхонанинг масъулиятли участкаларидан бири ҳисобланади. Бу ерда катта илмий-тадқиқот ва тажриба-конструкторлик ҳамда лойиҳалаш ишлари олиб бориляпти. Коллективнинг фидокорона ишлаши натижасида 1983 йилнинг ярим йиллик план муваффақиятли бажарилди.

КПСС Марказий Комитетининг июнь (1983 йил) Пленумида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андропов таъкидлаб ўтганидек, «келгусида биз ҳам бугунги, ҳам эртанги куннинг машиналари, механизмлари ва технологияларини яратиш соҳасида жуда катта иш қилишимиз лозим. Ишлаб чиқаришни автоматлаштириш, компьютерлар ва роботларни жуда кенг миқёсда қўлланишни, янги маҳсулот тайёрлашга ишлаб чиқаришни тез ва самарали равишда қайта қуриш имконини берувчи эпчил технология жорий этилишини таъминлаш керак».

Пленум қарорларидан келиб чиқиб, конструкторлик бюроси коллективи ўзининг яқин йиллардаги асосий вазифасини пахта тозалаш ва канопни қайта ишлаш саноати учун янги автоматлашган поток линиялар, юқори унумли машина ва механизмлар яратишдан иборат деб билади.

Ҳозирги вақтда конструкторлик бюросида пахта толаси ва тойларини тайёрловчи комплекслардан ташқари чигит тайёрловчи юқори унумли машиналар, комплекслар яратилмоқда. Янги технологик жараёнлар ишлаб чиқилмоқда. Булар орасида порошокли металлургия, пластмассадан деталлар ишлаб чиқариш, автоматик пайвандлаш ва бошқалар бор. Бу янгиликларни жорий этишда конструкторлик бюроси бошланғич партия ташкилоти катта роль ўйнамоқда. Унинг составида 55 коммунист, КПСС аъзолигига уч кандидат бор.

Конструкторлик бюроси коммунистлари ўз ҳисобот-сайлов йиғилишларида қилинган ишларга якун ясадилар.

— Бизнинг коллективимиз, — деди ўз докладида партия бюросининг секретари В. Офицеров — ўз куч-ғайратини бу йилги вазифаларни ва умуман беш йиллик режаларини ҳал этишга қаратмоқда. Партия, давлат ва меҳнат интизомига риоя қилиш устидан қатъий назорат ўрнатмоқда. Коммунистларнинг танқидий мулоҳаза ва таклифлари бўйича чоралар кўриляпти. Коммунистлар ҳал этилмаган вазифаларга ўз эътиборларини қаратишяпти. Улар янги механизмларни яратиш ва жорий этишда актив қатнашяптилар. Масалан, бош конструктор коммунист Ю. Гомельский бир қатор агрегатлар яратди. Соатига 6—10 тонна ингичка толали пахтани қуритиб берадиган агрегат яратди. Коммунист А. Махсимов эса пахта бунтларини ҳосил қилиш ва зичлаштириш мосламасини таклиф этди.

Конструкторлик бюросида чигит тукини тозалайдиган ва бошқа бир қатор машиналарнинг ишчи ҳужжатлари ишлаб чиқилди. Ҳавони тозалаш учун барабанли фильтернинг такомиллашган тури, пахтани ҳас-чўплардан тозалаш, озуқа цехи учун мосламаларнинг техник лойиҳалари ишлаб чиқилмоқда.

Партия бюросининг меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, ходимларнинг ижодий активлигини ошириш масалаларини доимо ўз диққат марказида тутмоқда. Бу масалалар коммунистларнинг йиғилишларида мунтазам кўриб бориляпти. Конструкторлик ишлари самарадорлигини ошириш, мавжуд нуқсонларга барҳам бериш бўйича конкрет тадбирлар илгари сурилди. Масалан, жорий этилаётган ускуналар, конструкторлик ва технологик бўлимлар иши устидан авторлик назорати ўрнатиш талаб этилди.

— Ҳозирги вақтда, деб таъкидлади конструкторлик бюросининг бошлиғи Г. Нестеров —пахта тозалаш заводларининг янги машиналарга бўлган талаб ва эҳтиёжи тобора ошиб боряпти. Бундай машиналар яратиш учун эса юқори малакали, ижодий фикрлай оладиган кадрлар керак. Демак, ёшлар сафидан мутахассис кадрлар тайёрлашимиз лозим.

Бош конструктор Ю. Гомельский ҳам мураббийчилик ҳаракатини кенг тус олдиришга даъват этди.

Ҳисобот-сайлов йиғилишида меҳнат беллашувини янада ривожлантириш, илмий-техника ютуқларини, тажриба-конструкторлик ишларининг илғор усулларини кенг қўллаш зарурлиги таъкидлаб ўтилди.

В. Офицеров партия бюросининг секретари қилиб қайта сайланди.

С. ҚЎЧҚОРОВ,
С. ЭРМАТОВ.

● ПОЙТАХТ ҚУРИЛИШЛАРИДА

Суръатни сусайтирмай

Тошкент шаҳар қурилиш Бош бошқармасининг «Ташсантехгазмонтаж» трести коллективлари ўн биринчи беш йилликнинг учинчи йили план-топшириқларини муваффақиятли бажариш учун юксак суръат билан меҳнат қиляптилар. Саккиз ойлик қурилиш-монтаж ишлари планининг 100,7 процент бажарилиши ҳам фикримизнинг далилидир.

Трест бошқармалари ва бригадалари ўртасида Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақа тобора қизимоқда. Бу беллашувда 1-монтаж бошқармасининг А. Силин бошлиқ санитария техника бригадаси, «Газмонтаж» бошқармасининг М. Лейко ва А. Гулматов етакчилигидаги газчилар бригадалари пешқадамлик қилишяпти.

Меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, илғор иш усулларидан фойдаланиш, қурилиш материалларини тежаб-тергаб ишлатиш —мазкур бригадаларнинг доимий шиори бўлиб қоляпти. Улар ана шу омиллар заминида янгидан-янги муваффақиятл а р г а эришмоқдалар.

Н. АЪЗАМОВА.

III даражали Меҳнат Шуҳрати ордени кавалери Н. Плотников геология-разведка заводида фидокор ишчи сифатида катта эътибор қозонган. У ўз касбига ҳалол муносабатда бўлиш, берилган топшириқни муддатидан илгари бекаму-кўст бажариш билан бошқаларга намуна бўлмоқда.

СУРАТДА: Н. Плотников. М. Нуриддинов фотоси.

● ҚАРДОШЛИК ҚОНУНИ БИЛАН

БУЮРТМА БАЖАРИЛДИ

«Ташсельмаш» заводининг коллективи қардош пахтакор республикаларнинг пахта йиғим-терими арафасидаги буюртмаларини муддатидан илгари бажарди. Йил бошидан буён Тожикистон, Туркманистон, Озарбайжон ва Қозоғистонга салкам 3.350 та терим агрегати жўнатилди. Бу машиналарнинг чорак қисмидан кўпроғи ХНП—1,8 маркали прогрессив моделлар бўлиб, кенг қатор ораларда ишлаш учун мўлжалланган. Улар тўкилган пахтани териш учун подборшчиклар ва тозалагичлар билан таъминланган.

Қардош республикаларга кўплаб маркадаги машиналарни етказиб бериш юзасидан уч квартал планигина эмас, йиллик план ҳам бажарилди. Бунга эса ишлаб чиқаришни планлаштиришнинг такомиллаштирилган л и г и натижасида эришилди. Дастлабки саккиз ой мобайнида асосий эътибор тугалланган маҳсулотни ишлаб чиқаришга қаратилди. Энди эса эҳтиёт қисмларни тайёрлаб чиқаришга катта эътибор берилмоқда. Меҳнат коллективлари ҳам муҳим роль ўйнашди. Бу коллективларда социалистик мусобақа кун сайин кучайиб бормоқда. О. Карпова бошлиқ созловчилар, Ю. И. Степаненко бошлиқ автоматчи-токарлар, М. Қўшоқов бошлиқ слесарлар бригадалари, йиғувчи-слесарь В. Глухов, токарлар К. Махсимов ва Э. Маматқулов, корхонанинг бошқа меҳнатчилари ўз профессионал байрамини мусобақада пешқадамлик билан кутиб олмоқдалар.

(ЎзТАГ).

ОЛТИ МИЛЛИОН ЙЎЛЛАРИДА

15. ТЕХНИКА ЖОНКУЯРЛАРИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Ўрта Осиё машина синаш станцияси (САМИС)нинг учта тажриба хўжалигидан биттаси Оққўрғон районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозида жойлашган. Биз бу совхозда бўлганимизда пахтазорда Тошкентдаги пахтачилик машиналари бўйича Давлат махсус конструкторлик бюроси бош инженери В. С. Асцатуров, САМИС бош инженери Н. Ш. Шарипов, лаборатория бошлиқлари В. В. Солонин, В. Крежеменевский ва бошқа кишиларни учратдик. Шу куни бу ерда «Ташсельмаш» заводида ишлаб чиқарилган янги универсал пахта териш машинаси синалаётган экан. Илғарингиларидан ҳар томонлама такомиллашган, ҳайдовчи учун қулай шароитлар яратилган бу машина оддий пахтани ҳам, уруғлик ва ипак пахтани ҳам тераверади.

КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съездида қишлоқ хўжалиги учун универсал машиналар яратиш муҳим вазифалардан қилиб қўйилди. Бу нарса ҳозирги даврнинг етилган масаласидир. Машиналарнинг хилининг кўпайиб кетиши хўжаликлар елкасига оғир иқтисодий юк бўлиб тушяпти, уларга техник хизмат кўрсатишни ҳам қийинлаштиряпти. Шунинг учун ҳам деҳқон ҳозирги пайтда қишлоқ хўжалигида бир эмас, балки бир неча ишда фойдаланиши мумкин бўлган универсал, арзон, мустаҳкам машиналар бўлишини истаяпти. «Ташсельмаш»да тайёрланган янги универсал пахта териш машинаси деҳқонларининг мана шу орзусини ушатиш йўлидаги изланиш натижасидир.

Биз тушлик пайтида САМИСнинг тажриба хўжалигидаги шийпонда инженер ва конструкторлар билан суҳбатлашиб ўтириб, Нер Шокирович Шариповдан кейинги бир йилда САМИСда Тошкент корхоналарида ишланган яна қандай машиналар синовдан ўтганлигини сўрадик. У бизга «Ўзбексельмаш» заводининг янги универсал сеялкаси, Тошкент трактор заводининг «МТЗ — 80Х» тракторлари муваффақиятли синовдан ўтказилиб, мутахассисларнинг юқори баҳосини олганлигини таъкидлади.

Янгийўл районининг янги маркази — Гулбаҳор посёлкасида жойлашган Ўрта Осиё машина синаш станциясида Ўрта Осиё шароитида ишлаши керак бўлган ҳамма қишлоқ хўжалиги машиналари синалади. Ҳар йили бу ерда юздан ортиқ қишлоқ хўжалик машиналари синовдан ўтди. Буларнинг 70 проценти пахтачилик машиналаридир.

Бир мавсумда бир машина уч нормадан кўпроқ синалади. Масалан, сеялканинг бир мавсумдаги иш нормаси 40 гектардир. Станцияда эса у билан 150 гектар майдонга чигит экилади.

Машина турли жиҳатдан: техник, агротехник жиҳатдан, мустаҳкамлиги, энергетик жиҳатдан баҳоланади. Бунинг учун станцияда ўн бешга яқин лаборатория ва бўлимлар мавжуд. Уларга фан кандидатлари бўлган, олий техник маълумотларга эга бўлган етук мутахассислар бошчилик қилишяпти.

Синов натижалари протокол шаклида махсус папкада СССР қишлоқ хўжалигининг ишлаб чиқариш-техника таъминоти Давлат комитетига, шунингдек машинани яратган ва ишлаб чиққан конструкторлик бюролари ва корхоналарга юборилади. Давлат комитети қошидаги техник кенгаш станциялардаги синов протоколларини кўриб чиқиб ва таққослаб, тегишли тавсиялар беради.

САМИСдаги янги машиналар ва илғор технологияни синаш ва жорий этиш лабораториясига машҳур механизатор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони В. А. Тюпко бошчилик қилмоқда. Бу лаборатория ходимларининг пахтачиликни механизациялашга қўшган ҳиссалари салмоқли. Жумладан, пахтачиликни юксалтиришда муҳим аҳамиятга эга бўлган пахтани қоп-қанорсиз ташиш, ғўзаларни суғоришда ўқариқ ўрнига эгилувчан шлангларидан фойдаланиш, экиш пайтида гербицидларни бир йўла сочиб кетиш, чигитни аниқ қилиб ва зичлаштириб экиш каби илғор усуллар биринчи марта шу лаборатория ходимлари томонидан жорий этилган. Пахта терадиган, подбор, кўрак терадиган машиналардан кетма-кет фойдаланиб, ҳосилни йиғиб-териб олишни гўла механизациялаштириш технологияси ҳам шу ерда яратилган.

Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги корхоналарида, шунингдек, ремонт заводларида ишлаб чиқариладиган ҳамма машиналар шу станцияда синовдан ўтади. Станция коллективи Тошкент конструкторлари ва машинасозлари билан қўлни-қўлга бериб ишлаб, республикада пахтачиликни комплекс механизациялаш ишига муносиб ҳисса қўшяпти. Тошкентлик конструкторлар янги машиналар синалаётган пайтда доимо шу ерда бўладилар, аниқланган жузъий камчиликларни бартараф этиш бўйича шошилинч чора-тадбирлар кўрадилар. Кейинги пайтда янги машиналар буюртмачиларга тезроқ етиб бориши учун завод ва муассаса синовлари хўжалик шартномаси асосида САМИСда ўтказиляпти. Натижада янги машиналарнинг буюртмачиларга етиб бориши бир, бир ярим йилга қисқаряпти.

* * *

СУРАТЛАРДА: ХС—01 универсал машинаси пахтазорда; Ўрта Осиё машина синаш станцияси лаборатория бошлиқлари (чапдан-ўнгга) А. Қундузов, В. Крherжеменевский, машина синаш станцияси бош инженери Н. Шарипов, пахтачилик машиналари бўйича Давлат махсус конструкторлик бюроси бош инженери В. Асцатуров, станция лаборатория бошлиғи В. Солонин янги машина ишлаган пахтазорларни кўздан кечиришяпти.

Т. Каримов фотолари.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ», «ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ» ГАЗЕТА РЕДАКЦИЯЛАРИ

ВА ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ҚЎШМА РЕЙДИ

2. ҚИШ ТАЙЁРГАРЛИКНИ ЁҚТИРАДИ

Уй-жой коммунал хизматидагиларнинг бугунги кундаги ишлари ниҳоятда кўп. Кузги-қишки мавсумга бир қанча минглаб турар жойларни тайёрлаб, бу уйларда иссиқлик миқдорининг аниқ маромда бўлишига эришишлари, аҳоли ўртасида тушунтириш ишлари олиб боришлари лозим. Шунингдек, корхоналарда, қишнинг қаҳратон кунларига тайёргарлик кўриш асосий вазифалардан бири ҳисобланади. Бугунги суҳбатимиз меҳнат коллективларида бу борадаги ишлар қандай амалга оширилаётганлиги, иссиқлик ресурсларидан корхоналарда қандай маромда фойдаланилаётганлиги ҳақида боради.

ҚИШ ҒАМИНИ ЁЗДА Е...

Тошкентдаги кўплаб корхоналар бу қадимий халқ мақолига амал қилишади. Бугунги кунда, совуқ тушишига озгина вақт қолганда партия, совет, хўжалик ташкилотларининг доимий комиссиялари иссиқлик-энергия ресурсларидан қандай фойдаланилаётганлиги ҳақида доимий назорат ўрнатишган. Тўла ишонч билан айтиш мумкинки, ана шу қилинган ишларнинг ҳаммаси бу корхоналарга ўн биринчи беш йилликнинг якунловчи кварталида ва тўртинчи беш йиллик бошланишида янги муваффақиятлар келтиради.

Лекин афсуски, ҳамма ерда қишга сифатли ва ўз вақтида тайёргарлик кўрилмаётир. Мисол тариқасида шуни айтиш керакки, кабель заводида (директори — Х. Алимов) иссиқлик резервларини тайёрлаш сусткашлик билан олиб борилмоқда. 3 минг тонна мазутнинг фақат учдан бир қисми тайёрланган. Худди шунга ўхшаш манзарани Сергелидаги мебель ишлаб чиқариш бирлашмасида (директори—А. Мажидов) кўриш мумкин. Бу ерда ҳали яна олтмиш тонна мазут қишга ғамлаб қўйилиши керак. «Бироз кутайликчи, балки улгурармиз» қабилида иш кўриб ўзларини овунтирмоқчи бўладилар, бу ердагилар. Наҳотки, улар қишнинг қаҳратон кунлари бошланганида бажарилмай қолган ишларни адо этиш кеч бўлишини тушунишмаса?

Рейд қатнашчилари иссиқлик энергиясидан фойдаланадиган айрим корхоналарда бўлишди. Бу ерда хўжасизлик фактларига дуч келинди. Мана бир неча йилдирки, 9-темир-бетон буюмлари заводида (директори — А. Назаров) иссиқлик энергиясидан оқилона фойдаланилмаётир. Жуда кўплаб ерлардаги трубалар иссиқ материаллар билан ўралмаган. Ана шундай камчиликларга йўл қўйиш оқибатида ҳар йили 120 гикакалорий иссиқлик беҳуда исроф бўлмоқда.

Ўн тўрт йилдан бери ана шу корхонанинг арматура цехида ишлаётган Л. Горобова шундай дейди:

— Қиш мавсумида бизда ишлаш анча оғир. Иссиқлик умуман йўқ. Деразаларнинг ойнаси ҳамиша синиқ, бир сўз билан айтганда, цехимизда қиш ҳукмронлик қилади. Ҳалигача иншоотлар, иссиқлик тармоғи, ремонт-механика цехи капитал ремонтдан чиқарилмаган.

Ана шундай аҳволни «Тошкент» ёғочни қайта ишлаб чиқариш бирлашмасида (директори—Ғ. Қурбонов) ҳам кўриш мумкин. Бу ерда иссиқлик тармоғини очиш-ёпиш аппаратураси носоз, изоляция қилинмаган. Қуритиш еридаги жиҳозлар қаровсиз аҳволда, эшиклар зич ёпилмайди. Ана шундай камчиликларга йўл қўйиш оқибатида ҳар йили корхона 800 гикакалорий исрофгарчиликка йўл қўймоқда. Бу ердаги ҳамма ишлаб чиқариш цехларида ҳам қишда бемалол ишлаш учун шароит яратилмаган.

— Бизнинг цехимизда тахталар қирқилиб, керакли размерга келтирилади, — дейди цех бошлиғи А. Хабибулин. — Икки томонида ҳеч қандай девор йўқ, бошқа иккала томонидаги деразаларда эса биронта ойна йўқ. Қишнинг совуқ кунларида ана шундай шароитда юқори ишлаб чиқариш унумдорлигига ва сифатга эришиш жуда қийин, албатта. Корхона раҳбарларининг бепарволиги ва масъулиятсизлиги оқибатида ана шу цехдагиларга берилаётган ваъдалар мана беш йилдан бери бажарилмаётир.

Биз шунга ўхшаш фактларга «Ташхлодокомбинат»да (директори — М. Мирзакаримов) ҳам дуч келдик. Бу ердаги трубаларни иссиқ материаллар билан ўрамаслик оқибатида иссиқлик ҳавога совурилмоқда. Иссиқлик пунктини сув босган, у авария ҳолатида. Буғ конденсат ремонталаб бўлишига қарамасдан бу ишга киришилгани йўқ. Бунинг оқибатида ҳар йили 500 гикакалорий иссиқлик исроф бўлмоқда.

Юқорида номлари қайд этилган корхоналарнинг маъмурияти иссиқлик инспекцияси томонидан бир неча бор огоҳлантирилишига қаралмасдан, камчиликлар бартараф этилмасдан давлат ҳисобидан жарима тўлашмоқда.

2-ёғочни қайта ишлаш ва «Подъёмник» заводида қишга тайёргарлик кўриш билан қизиққанимизда жуда аниқ планни кўрсатишди. Лекин 72 банддан иборат иш планининг кўпчилиги ҳалигача бажарилмаган. Биз иккала корхонада ҳам нима сабабдан иссиқлик тармоғини тозалаш ва ювиш ишлари бажарилмаганлиги, деразаларга ойналар ўрнатилмаган л и г и, эшиклар ремонт қилинмаганлиги, иссиқлик тармоғи иссиқ материаллар билан ўралм а т а н л и г и нинг аниқ сабабини била олмадик. Афсуски, бундай фактлар ягона эмас.

Қиш тайёргарликни ёқтиради. У ҳар бир хўжалик раҳбари зиммасига катта масъулият юклайди. Ҳали вақт бор экан, йўл қўйилган камчиликларнинг олдини олиш, планда кўрсатилган ремонт ишларини бажаришга эришиш керак.

Т. ТОШПЎЛАТОВ,
«Ўзгосэнергонадзор» бош инженери.

А. КАРИМОВ,
Ўзбекистон телевидениесининг мухбири.

Р. ФАЙЗУЛЛАЕВ,
О. КОСТИКОВА,
махсус мухбирларимиз.

ФОТОАЙБНОМА

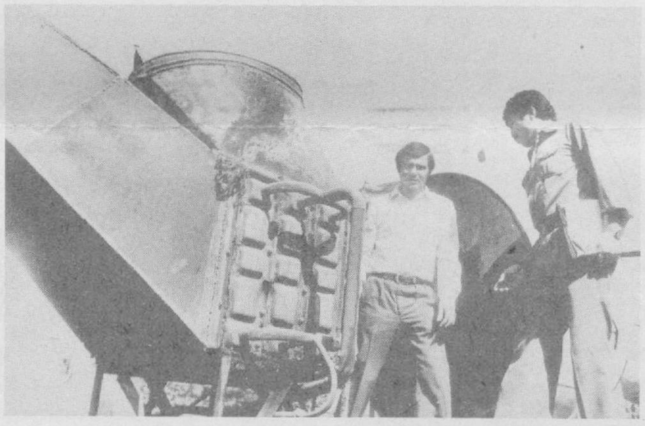

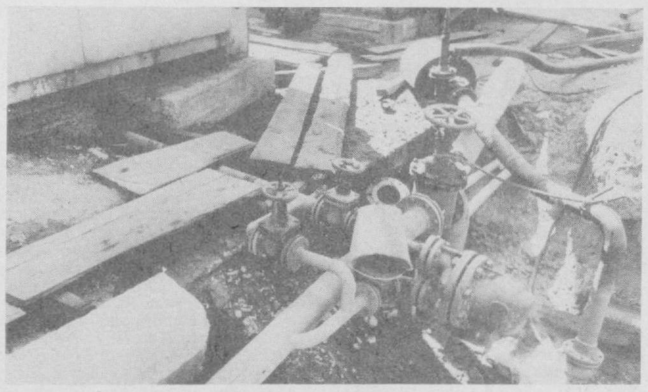

9-темир-бетон буюмлари заводининг бош инженери Ю. Асташев корхонадаги иссиқлик тармоғини яхши назорат қилмаган. Кўплаб трубаларда изоляциянинг йўқлиги оқибатида иссиқлик бекорга исроф бўлмоқда.

«Тошкент» ёғочни қайта ишлаб чиқариш бирлашмасидаги бундай манзарани кўриб бу ерда иссиқликдан қандай хўжасизларча фойдаланилаётганлигини билиш қийин эмас. Бирлашма территориясидаги конденсатлар изоляцияланмаган, сув босган.

Х. Мирзакаримов фотолари.

«Тошкент оқшоми»да босилгандан кейин

«ФАҚАТ ВАЪДА БЕРИЛМАСИН...»

Газетанинг шу йил 24 июнь сонида юқоридаги сарлавҳа остида босилган мақолада Бошлиқ массивидаги уйларда иссиқ ва совуқ сувнинг йўқлиги баён қилинган эди. Мақолага жавоб олинди.

Фрунзе районн уй-жой ишлаб чиқариш-эксплуатация трести бош инженери Ҳ. Ҳакимовнинг хабар қилишича, шаҳар водопровод тармоғидаги босимнинг пастлиги ва Б. Хмельницкий кўчасидаги иссиқлик трассасида авария рўй бериши сабабли Бошлиқ массивида сув бўлмаган. «Водоканал» трести томонидан кўрилган тадбирлар натижасида ҳозир массивга совуқ сув етарли даражада берилаяпти. «Таштеплосеть» корхонаси ремонт ишларини ниҳоясига етказгач, иссиқ сув таъминоти ҳам яхшиланди.

ЁЗДА ҲАМ ИСИТИЛАЁТГАН УЙ

Газетанинг шу йил 28 июль сонида юқоридаги сарлавҳа остида босилган мақолада Юнусободнинг «А—3» микрорайонидаги 30-уй ёзда ҳам иситилаётгани танқид қилинган эди. Мақола шаҳар уй-жой бошқармасига юборилган эди. Қуйидаги жавоб олинди.

«Мақола бошқармада кўриб чиқилди. Юнусобод массивининг «А—3» микрорайонидаги 30-уйда текшириш ўтказилганда мақолада баён этилган фактлар рўй берганлиги аниқланди. Бунга иссиқлик системасидаги бурама қопқоқнинг идишдан чиқиши сабаб бўлган эди. Нуқсонларни бартараф этиш чоралари кўрилди».

У. РИЗАЕВ,
Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети уй-жой бошқармасининг бошлиғи.

● *Хат босилмади, аммо чора кўрилди*

ИСТАК ҚОНДИРИЛАДИ

Газетхон О. Олимжонов редакцияга мактуб йўллаб, магазинларда тасма-боғичлар йўқлигидан шикоят қилган эди. Хат шаҳар савдо Бош бошқармасига юборилган эди. У ердан жавоб олинди.

«О. Олимжоновнинг Тошкент шаҳри савдо корхоналарида тасма-боғич йўқлиги тўғрисидаги шикояти савдо Бош бошқармасида кўриб чиқилди. Чиндан ҳам ҳозирги пайтда савдо ташкилотларининг буюртмаси қондирилмаганлиги сабабли, ана шу буюм савдосида етишмовчилик бор. Савдо Бош бошқармаси «Узоптгалантерея»нинг Тошкент улгуржи базасига хат йўллаб, шаҳар савдо ташкилотларига тасма-боғич етказиб беришни кўпайтиришни сўради.

«Ташгалантерейторг» томонидан газетхон О. Олимжоновга ёзилган хатда, у тасма-боғич харид қилиш учун торгнинг савдо бўлимига учрашиши лозимлиги маълум қилинди».

Н. АҲМЕДОВ,
Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети савдо Бош бошқармаси бошлиғи.

ҲИНДИСТОНДАН МАКТУБ

2000 YEARS OF TASHKENT

THE CITY OF PEACE AND FRIENDSHIP

Деҳли—Тошкент: дўстлигимиз мустаҳкам

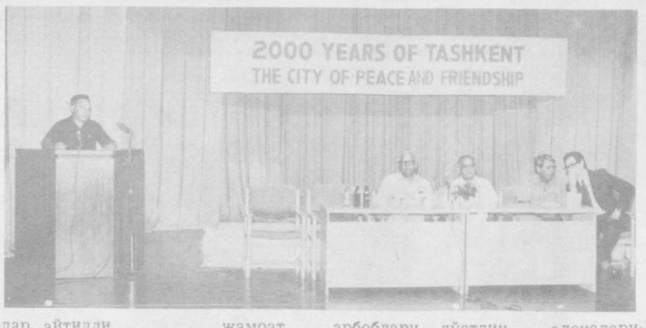

Ҳиндистон ва Ўзбекистон ўртасидаги маданий алоқалар йилдан-йилга кенгайиб боряпти. Ўзаро делегациялар айирбошлаш, турли хил маданий тадбирлар ўтказиш яхши анъана бўлиб қолган. Тинчлик ва дўстлик шаҳри бўлган Тошкентнинг 2000 йиллигига бағишланган тадбирлар ҳам буни яна бир бор тасдиқлади.

16 сентябрь куни Деҳли шаҳрида ана шу санага бағишланган тантанали йиғилиш бўлиб ўтди. Шу муносабат билан фотокўргазма ташкил қилинди, кинофильмлар кўрсатилди, ўзбек куй ва қўшиқлари янгради. Йиғилишда Ҳиндистон парламентининг аъзоси, Конгресс партиясининг Панжоб штатидаги комитети президенти жаноб Р. Л. Бхатья, Ж. Неру университетининг профессори, тарихчи Сатиш Чандра, профессор, ёзувчи, адабиётшунос Қамар Раис иштирок этдилар ва нутқ сўзладилар. Тошкент ва тошкентликлар шаънига, совет ва ҳинд халқлари ўртасидаги катта дўстлик шаънига самимий сўзлар айтилди.

19 сентябрь куни Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган фильмлар фестивали тантанали суратда очилди. Уни ёш, истеъдодли кинорежиссёр Ашок Ахуджа очди. Ўзбекистон киноленталари бир ҳафта давомида намойиш этилди.

20 сентябрь куни эса Деҳлининг атоқли шоир ва ёзувчилари, жамоат арбоблари, шеърият мухлислари тўпланишди. Мушоирага атоқли шоир Ғулом Раббоний Тобон раислик қилди. Халқларимиз ўртасидаги дўстлик, Ўзбекистон ва унинг пойтахти Тошкент ҳақидаги шеърлар жаранглади.

Тошкент юбилейига бағишланган тадбирлар халқларимиз ўртасидаги мустаҳкам дўстлик алоқаларининг яна бир ёрқин намойиши бўлди.

С. МИРҚОСИМОВ.
Деҳли шаҳри.

* * *

СУРАТЛАРДА: **Деҳлида Тошкентнинг 2000 йиллигига бағишлаб ўтказилган йиғилишдан олинган лавҳалар тасвирланган.**

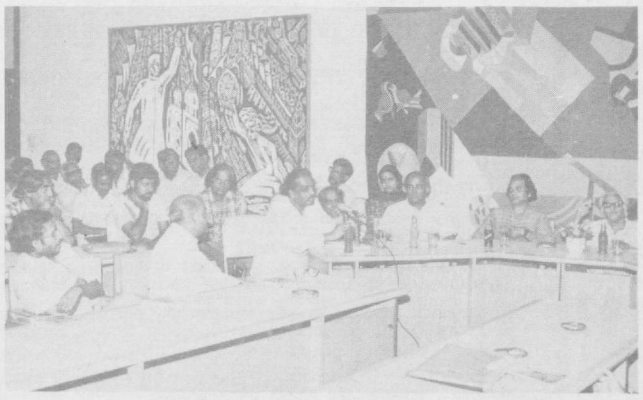

АЛЛОМАЛАР ҲАҚИДА ҲИКОЯТЛАР

БУЮК КАРЛГА—СОАТ

Машҳур араб халифаси Хорун ар-Рашид франклар қироли, каролинглар сулоласининг кўзга кўринган намояндаси император Буюк Карлга бир вақтлар механик соат совға қилганлиги тўғрисида маълумотлар бор.

Шу вақтгача биринчи механик соатни папа Сильвестр II (938—1003 йиллар) ихтиро қилган деб ҳисоблаб келинади. Бу дин арбоби араб тилидаги математика адабиётини лотин тилига таржима қилиб, Ғарбий Европа халқларини Хоразмий ва бошқа олимларнинг асарлари билан таништирганлигини ҳамда Хорун ар-Рашид асос солган Байт ул-ҳикма (Ҳикматлар уйи)нинг, ҳозирги замон тили билан айтганда, академиянинг энг пешқадам ва тўнғич олими айни бизнинг Хоразмий бўлганлигини инобатга олсак, ватандошимизнинг назарий билимлари соат ва бошқа шунга ўхшаш анча мураккаб асбобларни ясашда негиз бўлиб хизмат қилган деб тахмин қилиш учун барча асослар бор.

ХОРАЗМИЙ ИСПАНИЯДА

Испаниядаги Қурдоба (Кордова) халифалигининг амири Абдураҳмон III 912 йилда мамлакатнинг мусулмонлар яшайдиган қисмида ўз ҳокимиятини ўрнатади. Шу вақтдан эътиборан бу ерда араб тилида сўзлашувчи аҳоли тарихида олтин давр бошланди. Юнон ва эллин олимларининг бир талай асарлари арабчага таржима қилиниб, уларга илмий шарҳлар берилди, математика фани ниҳоятда тараққий этди. Мадридлик машҳур испан математиги Муслим ал Маҳрисий X асрнинг 30-йилларида Қурдоба Фанлар академиясида дарс берган. У испан халқини Хоразмий асарлари билан таништирганлигини ўз умри давомида бажарган энг муҳим ишларидан бири деб билган.

АЖОЙИБ РАҚАМЛАР

Муҳаммад ибн Мусо Хоразмий дастлаб Ҳиндистонда кашф этилган ўнлик саноқ системаси рақамларини соддалаштирди ва уларни биринчи бўлиб ўша даврда илм-фан тили бўлган араб тилида баён этди. Хоразмийга қадар анча ноқулай ва қўпол бўлган хилма-хил саноқ усулларидан фойдаланиб келинган эди.

Хоразмий томонидан ўнлик системанинг араб алифбоси ҳарфлари билан ифода этилиши фан тарихида катта воқеа бўлган эди. К. Маркс бу ҳисоб системасига шундай баҳо берган: «Араб рақамлари деб аталувчи рақамлар кашф этилишининг ажойиблиги шундаки, улардан фойдаланиб ва ноль ёрдамида энг катта сонларни ёзиш Европага X—XI асрларда кириб келган».

МАТЕМАТИКА ВА МЕРОС ҲУҚУҚИ

Буюк математик, астроном ва географ Хоразмий илмни назарий жиҳатдан ривожлантиришга бебаҳо ҳисса қўшиш билан бирга, фан ютуқларидан амалий мақсадларда фойдаланишга ҳам катта аҳамият берган. Масалан, шариат тасдиқлаган мерос ҳуқуқида ниҳоятда кўп чалкашликларга йўл қўйилганлиги учун мол-мулк тақсимоти пайтида фуқаро ўртасида тез-тез жанжаллар, низолар бўлиб турар эди. Хоразмий асарларида бундай масалаларни очиш қоидалари жуда мантиқли ва оқилона баён қилинган.

XX асрнинг 10—20-йилларида немис шарқшуноси Ю. Рушко Хоразмий «Ал-жабр вал-муқобала» рисоласининг баъзи бобларини арабчадан немис тилига таржима қилиб, араб рақамларининг белгиланиш тарихи, Хоразмий истеъмолга киритган математик терминлар, меросларни тақсимлаш каби масалалар устида тўхталган. Бошқа бир немис олими— Г. Вилейтнер рисоланинг меросларни тақсимлаш бобини мукаммал ўрганган.

ОЛИМЛАРНИНГ УЧ ГУРУҲИ

Хоразмий олимларни уч гуруҳга бўлган.

Чунончи, биринчи гуруҳга мансуб олимлар ўзларигача қилинмаган ишларни амалга ошириб, уни келажак авлодларга қолдирадилар, яъни ўзгалардан ўзиб кетадилар.

Иккинчи гуруҳ олимлар салафлари меҳнатларини шарҳлаб берадилар ва бу билан келгуси авлодлар дуч келиши муқаррар бўлган қийинчиликларни енгиллаштирадилар, ёпиқ қулфларни очадилар, қоронғи йўлларни ёритадилар.

Учинчи гуруҳ кишилари баъзи китоблардаги нуқсонларни топишади ва узилиб қолган фикрларни улашади.

Ана шу таснифга кўра Хоразмийнинг ўзини «алгебра» ва «алгоритм» терминларининг яратувчиси сифатида биринчи гуруҳга, арифметика бобида эса иккинчи гуруҳга киритиш мумкин.

ЖАҲОНИЙ ШУҲРАТ СОҲИБИ

XIX аср машҳур француз математиги ва тарихшуноси П. Таннери ёзади: «Хоразмий асарлари XII асрда итальян олими Аделард Бетский томонидан лотин тилига таржима этилиб, Ғарбда математика соҳасидаги кўпгина янги кашфиётларнинг манбаи бўлиб хизмат қилди. Шунинг учун ҳам Хоразмий номи Европада абадийлашиб қолди».

Яқин вақтларгача фан тарихида «араб математикаси» деган тушунча ҳукмронлик қилар эди. Ҳозирги вақтда олимларимиз шак-шубҳага ўрин қолдирмайдиган маълумотлар асосида «араб математикаси» деган тушунчага жиддий тузатиш киритди. Бу жиҳатдан айниқса, москвалик профессор А. Юшкевичнинг «Ўрта Осиё халқларининг XI—XV асрлардаги математикаси хусусида» деган ва бошқа асарларида «араб математикаси» деган фан дастлаб Ўрта Осиё олимлари томонидан ривожлантирилганлиги инкор қилиб бўлмайдиган далиллар билан исботлаб берилган. Хоразмий яна шу «араб» математикасининг отасидир.

Европанинг жаҳонга машҳур математикларидан Фибоначи, Печиоли, Тарталья, Кардан ва бошқалар Хоразмий асарларининг лотинча таржимасини ўқиб катта бўлганлар. Американлик атоқли шарқшунос олим Д. Сартон шу ҳолни назарда тутиб Хоразмийни «... барча замонларнинг энг улуғ математикларидан бири», деб таърифлаган эди.

А. МУҲАММАДҚУЛОВ.

ФАН ВА ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

Қуёш вулқонларни уйғотади

Озарбайжонлик олимлар қуёш чақнаши ер бағридаги зўриқишни бўшатувчи ва балчиқ вулкани отилишининг ўзига хос омили деган хулосага келдилар. Ер юзидаги жамики балчиқ вулканларининг учдан бири — 220 балчиқ вулкани шу ерда жойлашган.

Озарбайжон Фанлар академиясининг академиги Ш. Мфхтиев қуёш активлиги билан балчиқ вулкани фаолияти ўртасида чамбарчас алоқа борлигини аниқлади. У вулкан ҳодисаларининг қонуниятлари ҳамда нефть ва газ ётиш шароитлари тўғрисида кўпдан-кўп материал йиғди ва уларни анализ қилиб чиқди. Озарбайжонлик нефтчилар практикаси балчиқ вулкани табиий ёқилғи конларининг йўлдошлари эканлигини тасдиқлади. Масалан, Каспийдаги нефть конлари одатда вулканларга ёндош акваторияларда жойлашган.

Олим дунёнинг турли регионларидаги балчиқ вулканлари қарийб бир вақтда ҳаракатга келиши ва бир вақтда тўхташини аниқлади. Шунда бу вулканларга ердан ташқаридаги аллақандай омил, тахминан космик омил таъсир ўтказади деган фикр айтилди. Ўтказилган ҳисоблар қуёш шундай омил эканлигини, қуёш активлиги графиги асосан вулкан активлигига тўғри келиб туришини кўрсатди.

Ҳозир озарбайжонлик олим балчиқ вулканлари билан магматик вулканлари ўртасидаги алоқани тадқиқ этмоқда.

(ТАСС).

Шанба оқшоми

АЖОЙИБ НАСИҲАТЛАР

Ҳикматнома

● Тарбияли бола—ризқли бола, унинг нону насибаси ҳалол меҳнати ва яхши хулқ-атворида.

● Айрилиқ ўти— жаҳаннам ўтидан кучли.

● Одамлар икки нарса билан тақдирланадилар: яхшилик қилган— яхшилик билан, ёмонлик қилган— ёмонлик билан.

● Муҳиббий айтади:

Адаб емай туриб ўзинг адиб* бўл,
Жонингга меҳрибон, мунис, ҳабиб бўл.
Табибга ишониб бепарво бўлма,
Аввало ўзингга ўзинг табиб бўл.

● Гапирмай пушаймон бўлиш гапириб пушаймон бўлишдан афзал.

● Нодон насиҳатчи маст нотиққа ўхшайди.

● Насиҳат — ҳақиқий даво, ундан ичган одам ёқимсиз хулқлардан озод бўлади.

● Нарсаларнинг энг яхшиси одамга қилинган ҳадядир.

● Шарм ва ҳаё фазилатларнинг улуғи.

● Муҳиббий айтади:

Саодат конини ҳаёдан изла,
Шарафу-шонини ҳаёдан изла.
Ҳаётнинг лаззату-ширинлигини,
Бахтиёр онини ҳаёдан изла.

Ақл-ақлдан қувват олади

● Билгинки, ҳикмат—фазилатларнинг онасидир. Ҳикмат—барча илмларнинг булоғи, у ўлик қалбни тирилтиради, кишини боқий саодат сари етаклайди, ҳаёт лаззатларидан баҳраманд қилади.

● Муҳиббий айтади:

Ҳикмат—маърифатнинг қайнар булоғи,
Бахту-саодатнинг ёрқин чироғи.
Ҳур диёр мисоли бир келин бўлса,
Ҳикмат-зийнатловчи олтин тароғи.

● Бир доно айтади: «Агар бир одам ҳикматдан бир калима ўрганса, бу унинг учун дунёда ва ундаги ҳамма нарсадан яхшидир. Яна айтади: «Агар бир киши бошқа кишига бир оғиз ҳикмат ўргатса, бу ҳикмат билан уни тўғри йўлга солиб юборса, бундан кўра яхшироқ ҳадя йўқ!»

● Муҳиббий айтади:

Инсоннинг суянган тоғидир ҳикмат,
Одобу-ахлоқнинг боғидир ҳикмат.
Дунёда қанчаки афзали бўлса,
Барндан ҳам афзалроғидир ҳикмат.

● Ҳаким Афлотун айтган эди: «Баданнинг жароҳати даво билан, жоннинг жароҳати эса ҳикмат билан тузалади».

● Муҳиббий айтади:

Маърифат тан бўлса, давоси ҳикмат,
Норасо қалбларнинг шифоси ҳикмат.
Камолга етмоқни кўзласа ҳар ким,
Қуввати, мадади, давоси ҳикмат.

М. ҲАСАНОВ тайёрлаган.

* Адиб—1-адабли; 2-адабиётчи.

● НОЁБ ТОПИЛМА

Тангалар ҳикояси

Пахтанинг янги навларини синовдан ўтказаётган кишилар Тожикистондаги Калинин номли колхознинг тажриба даласида ҳайдалган ерда тўсатдан тангалар ярақлаб кетган вақтда ўзларини археологлар ролида хис қилишди.

Тарихчиларнинг аниқлашларича, бу тангалар Ҳисорда, ҳозирги Тожикистон территориясида XIV—XV асрларда зарбланган. Битта танганинг олд томонида унинг номинал қиймати (икки динор) кўрсатилган ва «ҳисор зарби» деб ёзиб қўйилган.

Бошқа томонидан ўлка саҳий табиатининг тимсоли бўлган тоқзорлар орасида кийик сурати тасвирланган. Бу асл жониворни халқ ҳамиша эъзозлар ва озодлик рамзи, деб ҳисоблардилар.

(ТАСС).
Душанба.

«Ширин суҳбат».

М. Нуриддинов фотоэтюди.

САМО СИРЛАРИ

КЕНИЯ ОСМОНИДАГИ МОМАҚАЛДИРОҚ

Халқаро метеорология ташкилоти маълумотларига кўра, дунё бўйича чақмоқ офатидан энг кўп зарар кўриш ғарбий Кенияга тўғри келади. Бу ерда сўнгги 20 йил давомида чақмоқ зарбидан 2178 киши ва 4027 бош ҳайвон ҳалок бўлди.

Чақмоқ булутлари Виктория кўли осмонида пайдо бўлади. Бу ерда таъсир ўтказувчи ғарб шамоллари булутларни шарққа кўл соҳилларидаги қирларга элитади. Натижада булутдан мислсиз даҳшатли сел қуяди.

Кўл соҳилларидаги Кисуму ва Бангома районларида йилига 210 кун момақалдироқ гумбурлайди, бу давр ичида Кениянинг тропик ўлкаларида сел билан тугайдиган момақалдироқли давр тўқсон, мўътадил йилларда эса фақатгина ўттиз кундангина иборат.

БИЛАСИЗМИ?

Бир шингилдан

● Бундан 650 миллион йил муқаддам Ерда ўсимлик ва ҳайвонларнинг оммавий қирилиши содир бўлганлиги аниқланди.

● 1989 йилда секундига 10 миллиард операцияни бажара оладиган электрон ҳисоблаш машинасини яратиш кўзда тутилмоқда.

● Эрталаб ейилган овқат одам ичакларидан 46,4 соат, тушликда истеъмол қилинган овқат эса 39,2 соат мобайнида ўтади.

● Агар нон икки процентли сорбин кислотаси билан ишланган пичоқ билан кесилса, унинг бўлаклари бир неча кун мобайнида қотмасдан сақланади.

● Юлдузлар орасидаги майдонда 60 дан ортиқ бирикмаларнинг молекулалари топилди.

● Ақлий жиҳатдан юксак ривожланган болалар бош миясининг ўнг ва чап ярим шарларида кескин фарқ бўлади.

● Қон босимини камайтириш учун шўр овқатларни кам, сабзавот ва меваларни кўп истеъмол қилиш керак.

● Яқин йиллар ичида телефон орқали гаплашаётган одам нутқини инглиз тилидан япон тилига таржима қилувчи электрон ҳисоблаш машинасини яратиш мўлжалланмоқда

● Ҳар йили дунёда самолётларнинг қушлар билан 400 мартача тўқнашиши кузатилади.

● Спиртли ичимликларни истеъмол этувчиларнинг қонида альфа-аминомой кислотасининг миқдори кўп, лейциннинг миқдори эса кам бўлади.

● Нейтронлар билан нурланишдан сақловчи бор элементи қўшилган полиэтилен плёнкалар синтез қилиб олинди.

● Олтин ва руҳ рудалари бор жойда ўсувчи оқ қайин шираcида бу элементларнинг миқдори кўп бўлар экан.

● Ўз-ўзини ишонтириш орқали одам ўз қон босимини 10—50 процент камайтириши ёки кўпайтириши мумкин.

● Уйқу келтирувчи дори-дармонларни сурункасига истеъмол этиш уйқусизлик касалига сабаб бўлади.

Д. ЮСУПОВ,
Абу Райҳон Беруний номли Тошкент политехника институтининг доценти.

Шляпа ҳангомаси

(Француз халқ ҳикояси)

Бир куни кафе ёнида бир дўстимни учратиб қолдим:

— Кечқурун нима қилмоқчисиз? — сўрадим мен.

— Ҳеч нарса. Кўриб турибсиз: изғирин. Албатта уйда бўламан.

— Мен сизни театрга таклиф этмоқчиман. Мен билан театрга бормайсизми?

— Бажонидил, албатта бораман.

Ниҳоят биз театрга етиб келдик. Олд қаторда катта гулга бурканган шляпали семиз, оқ-сариқ сочли хоним ўтирарди. Орадан ҳеч вақт ўтмай, парда кўтарилиб томоша бошланди. Бахтга қарши мен актёрларнинг овозини эшитиб турсам-да, лекин саҳнада ҳеч нарсани кўролмасдим.

— Шляпани қаранг-а! — дедим мен дўстимга.

Хоним буни эшитиб менга киноя билан боқдилар.

Биринчи парда томошабинларнинг олқишлари остида тугади. Ҳамма хурсанд, фақатгина мен хомуш ўтирардим. Бу ҳолатимни сезиб турган хоним мени масхара қилиб, тиржайиб турарди.

Тўсатдан хоним ўтирган қаторнинг олд қаторидаги бўш ўринга кўзим тушди. Шу алфозда театрдан чиқиб, магазин томонга йўл олдим. Шляпа сотиб олгач, яна театрга қайтиб келиб, хонимнинг олд томонидаги стулдан ўрин олдим.

Мен танлаган бошимдаги шляпа хонимнинг шляпасидан қолишмасди. Шу боис томошабинлар мени кўришгач, қаттиқ кулишди ва улар нима бўлаётганлигини гўё тушунишгандек: «Яша, шоввоз!», «Яша, азамат» деб қичқиришарди.

Икки полициячи мен томонга яқинлашиб, шляпамни олишимни айтишди. Мен ўжарлик билан дедим:

— Хонимга айтинг, у ҳам шляпасини олиб ўтирсин.

Полициячилар ўжарлигим ёқмади шекилли, улар менинг чиқиб кетишимни талаб қилишди.

Тасодифан театрнинг олд томонидаги стулларнинг бирида ўтирган ёшгина бир қизга кўзим тушгач, мен у томонга ошиқдим ва тавозе билан дедим:

— Кечирасиз яхши қиз, сизга кичкина бир арзимас совғани топширишга рухсат берсангиз. Мана, чиройли шляпа — бу сизга! Марҳамат.

— Раҳмат, миннатдорман, лекин бунинг эвазига мен нима қилишим керак?

— Эвазигами?.. Шляпани киясиз-да, орқа томонда ўтирган хонимнинг қаршисига бориб ўтирасиз.

Қиз шляпани кийиб олгач, мен айтган жойга бориб ўтирди. Бу ҳолни кузатиб ўтирган томошабинлар ўртасида кулгу бошланди. Хоним эса ҳеч нарса кўрмас: гоҳ ўнг томонга, гоҳ чап томонга энгашар, барибир ҳеч нарса кўролмасди. Ниҳоят хонимнинг сабри-тоқати тугаб, залдан шитоб билан чиқиб кетди. Хоним бу гал ютқазган эди. Олд қатордаги қизга ҳаммаси аён бўлиб қолди.

Французчадан

Н. ХУДОЙҚУЛОВ
таржимаси.

● Дам олиш соатида

«ЙИГИРМА БЕШ НОМ» ЦИКЛОКРОССВОРДИ

Азиз оқшомхон! Циклокроссворд жавобларини белгиланган хонадан бошлаб стрелка йўналишида рақам атрофига ёзиб чиқинг.

1. Кузда пишадиган мева. 2. Навоий ғазали билан айтиладиган классик қўшиқ. 3. Австрия пойтахти. 4. Куч ўлчови бирлиги. 5. Сершоҳ ва серсоя дарахт. 6. Якка созанда ижроси учун мўлжалланган музика асари. 7. Вулқондан отилиб чиқадиган тоғ жинси. 8. А. П. Чеховнинг бир пардали комедияси. 9. Зарарли ҳашарот. 10. ССРнинг энг шимоли-ғарбидаги ярим орол. 11. Гражданлар уруши қаҳрамони. 12. Ватанимиз жанубидаги денгиз. 13. Шашмақом куйларидан бири. 14. Кимёвий элементнинг энг майда зарраси. 15. Музика ёзуви. 16. Санъат тури.

Агар циклокроссвордни тўғри ҳал қилган бўлсангиз, рим рақамлари атрофидаги хоналардан яна тўққизта ном ўқийсиз.

Тузувчи: **Ф. ОРИПОВ.**

1 ОКТЯБРДАГИ «МОНГОЛИЯ ТАРИХИ» ЧАЙНВОРДИНИНГ ЖАВОБЛАРИ:

1. Цэвэгмид. 2. Даржпалам. 3. Марал. 4. Лосол. 5. Лрдойдам. 6. «Монцамэ». 7. Эсонхон. 8. Нойон. 9. Нацаг. 10. Горбатко. 11. Ойрот. 12. Тошкент. 13. Тугрик. 14. Кяхта. 15. Архитектура. 16. «Аюши». 17. Иркутск. 18. Керулен. 19. Нацагдорж. 20. Жигнжид. 21. Дамдинсурен. 22. Налайха. 23. Афсона. 24. Аймоқ. 25. Қавчин.

«Шанба оқшоми» саҳифасидаги кроссвордларга М. Тошпўлатов, А. Аюбов, С. Тоғаева, К. Муслимова, Ж. Орипов, Ғ. Валиев, Ф. Қодирова, Ч. Нуриев, М. Одилов ва бошқа ўртоқлар тўғри жавоб ёзиб юборишган. Хат йўллаган оқшомхонларга редакция ташаккур билдиради.

● ҚИЗИҚ ГАПЛАР

ҚАЛИНГА—ЎН ИККИТА ТУЯ

Нью-Йоркка келган бир араб шайхига кино актриса Брук Шилда шундай ёқиб қолдики, у артистга уйланмоқчи, қалинига 12 та туя бермоқчи бўлди, деб хабар беради Франс пресс агентлиги. Арабистонда келинга бунча қалин бериш ниҳоят қиммат ҳисобланади. Аммо актрисанинг телевизион интервьюда ҳикоя қилишига кўра, куёв шарт қўйибди: келин унинг ҳарамига кириши учун тоши ўн килограмм ортиши керак. Брук Шилда унинг таклифини рад этибди, ҳали эрга чиқишга жуда ёшман, дебди.

«НЕЙЛОН КЎЧАТ»

Питтабургдаги (АҚШ) «Юнайтед лабораторизэ» клиникаси ўз ходимлари томонидан ихтиро қилинган усулни реклама қилиб, нейлон соч ўтказиш йўли билан тепакалларни тузатишларини айтди. Рекламага 300 га яқин киши лаққа тушди. Улардан бирови, Сэмюэль Фиорензанинг сочлари операциядан кейин кўпаймади, бош оғриқ касалига мубтало бўлди, тузалиш учун катта маблағ тўлади. Бошқа кишилар ҳам пахмок соч бўлишмади. Улар клиника устидан судга арз қилишди. Клиника эгалари жанжалнинг олдини олиш учун уларнинг пулини қайтиб беришди.

ОҚИБАТИ—34 ЙИЛ ҚАМОҚ

Американлик Джованни Виглиотто ўзининг 50 йиллик умрида 105 хотин олишга улгурди, кейин хотинларидан ажралибгина қолмай, балки уларни пули ва мол-мулкидан ҳам маҳрум қилди. Эндиликда «Интернэшнл трибюн» газетаси хабар беришича, Феникс шаҳрининг (Аризона штати) суди хотинбоз ошиқни 34 йил қамоққа ва бир неча юз минг доллар жарима тўлашга ҳукм қилди.

ҚИЗИҚАРЛИ ПАЗАНДАЛИК

МАХФИЙ ОВҚАТЛАНИШ ОДАТИ

Марказий Бразилиянинг мозондаронларида яшовчи бир тоифа ибтидоий қабилалар бор. Булар оналаридан қандай туғилган бўлсалар, умрларининг охиригача шундай юраверишади, яъни эркак ва хотинларнинг кийим киймай қип-яланғоч юришлари уят ҳисобланмайди. Бироқ... овқатланаётганда биров кўриб қолгудек бўлса борми, чунонам лавлагиси чиқиб кетадики, уялганлигининг кучлилигидан бир неча кун ҳеч кимга кўринмасликка ҳаракат қилади, бир-бировининг юзига қарайолмайди, сўзлашганда ҳам иймандади.

Тарихий ва этнографик манбаларда айтилишича, махфий овқатланиш бошқа халқларда ҳам бўлган экан. Чунончи Мексикадаги қадимги ацтек қабилаларининг доҳиси овқатланаётганида атрофида ҳеч кимса бўлмаслиги ва муҳофаза қилинган жойга кириб еяр экан. Ёки Африкада қабила бошлиқлари ва Полинезияда яшовчи халқларнинг доҳийлари ҳам махфий овқатланишади. Кимда ким буни кўриб қолгудек бўлса, уни ҳатто ўлим жазосига ҳукм қилишган. Ҳиндистон брахманларининг ҳам бир тоифаси борки, сокин ва ҳеч кимнинг нигоҳи тушмайдиган жойни овқатланиш маскани қилиб қўйишади. Сиз-биз учун бу одатлар мантиқсиздай туюлади. Лекин ҳар қандай ҳодиса, воқеа бесабаб эмас.

Ибтидоий афсунгарлик тушунчасига кўра ,одам ейдиган овқат унинг танасининг бир бўлаги, асосий қисми ёки аъзоси ҳисобланган. Таомни зарарлантириш — кишига зарар бериш деб тушунилган. Тоамни зарарлантириш уни заҳарлаб қўйишдангина иборат эмас, балки унга кўз ва сўз билан ҳам зарар қилиш мумкин деб ўйланган.

Қизиқ, ўзбекларда ҳам яқин-яқинларгача овқатланаётган одамга биров қараса: «Суқи кириб қолади», «кўзи тегади», «кинnаси киради», «рисқи қийилади» каби «сеҳргарликдан иборат» тушунчалар бор эди. Сўз билан: «Ҳе, емай ўл!», «Тешиб чиқсин!» каби жодугарликдан иборат қарғишлар ҳам аслида ўша ибтидоий афсунгарликка бориб тақалади.

Одамларнинг биргалашиб овқатланишлари, аввало оила аъзолари билан бўлиб, кейинчалик бир-бирига ишонадиган, дўстлашган кишилар ўртасидагина содир бўлган, меҳмон ва мезбон бўлиш одати келиб чиқа бошлаган. Энди овқатланиш фақат қорин тўйғазиш жараёнидангина иборат бўлиб қолмасдан, яхши анъана — меҳмондўстликка айланиб кетади. Жамоат жам бўлиб овқатланиш, овқатланаётганда ёт одамнинг «назаридан», «сеҳридан» қўрқмаслик, сидқидиллик, одамшавандалик, меҳр-оқибат, саҳийлик ва биродарликнинг ифодаси ҳисобланади.

Аслида одамлар биргалашиб ишлайдилар ва биргалашиб яшайдилар. Овқатланишнинг ҳам биргалашиб ташкил қилиниши ижтимоий тараққиёт талабидир. Кўпчиликнинг катта меҳмондорчиликларда, байрамларда, тўйларда, ошхоналарда, ресторанларда ва бошқа жамоат овқатланиш муассасаларида жамул-жам овқатланиши махфий овқатланишнинг инкори ва биргалашиб яшашнинг тақазосидир.

К. МАҲМУДОВ.

ФАН ВА ТЕХНИКА ИЗЛАНИШЛАРИ

УЮРМА СИРЛАРИ

Латвиялик олимлар уюрманинг саноатдаги бир қанча технологик жараёнларга ўхшашлигини аниқладилар. Ўтказилган экспериментлар, жумладан момақалдироқли булутдан ҳосил бўлувчи уюрма айланиши билан электр печларидаги эриган металлнинг ҳаракати ўртасида физик муштараклик борлигини кўрсатди. Латвия фанлар Академияси физика институтининг ходимлари ана шу қонуниятга асосланиб уюрмалар моделини туздилар ва ишлаб чиқаришдаги бир қанча проблемаларни ҳал этишда ундан фойдаландилар.

— Бизни, масалан, электр токи ва у ҳосил қилган магнит майдонининг симга бевосита таъсир ўтказиши қизиқтириб қолди, — деди тадқиқотлар раҳбари, физика-математика фанлари доктори Э. Шчербинин. — Симоб каби идеал электр ўтказувчи суюқлик билан ўтказилган кўпдан-кўп тажрибалар уюрма оқимлари сирини очиш, уюрмаларни самарали бошқара билишни ўрганиб олиш имконини берди. Масалан, электрошлак пайвандлашда уюрма халақит беради, деб ҳисоблаб, уни тамомила йўқотишди. Бу технологик янгилик ҳосил қилинувчи пайвандчок сифатини анча яхшилади. Аксинча, металлургия қурилмаларида, индукцион канал печларида эса уюрма оқимини пасайтирмай, аксинча атайлаб кучайтирдик. Бу нарса эритиш вақтини камайтириб, ускуна иш унумини оширди. Натижада ускуна қуввати икки-уч баравар ортди.

Рига.

Шаҳримиз йил сайин обод ва кўркам бўлиб бормоқда. Бу ерда кўплаб турар-жой бинолари, маданий-маиший объектлар қурилиб, фойдаланишга топширилмоқда. Янгидан-янги пайдо бўлаётган квартал ва хиёбонлар унинг ҳуснига янада ҳусн қўшяпти.

СУРАТДА: Ленин проспектида ободонлаштириш ишлари олиб борилмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

Фан янгиликлари

Табиат билан мослашиб

Одатдаги сассиқ қўнғиз атроф муҳит ҳолатининг ғоят сезгир приборларидан қолишмайдиган пухта индикатор бўлиб хизмат қилиш мумкин. ЮНЕСКО биосфера қўриқхоналарига бағишлаб Минскда ўтказилаётган биринчи халқаро конгресснинг қатнашчилари белоруссиялик ҳамкасбларининг илмий-тадқиқот натижалари билан танишиб чиққач, шунга қаноат ҳосил қилдилар.

Барча қитъалар ўнлаб мамлакатларининг вакиллари бўлган Березино давлат биосфера қўриқхонасида сассиқ қўнғизлар назорат хизматини жуда яхши ўтаяпти. Атроф-муҳит ҳолати салгина ўзгариши биланоқ шу ҳашаротнинг йиртқич ва ўтхўр турлари миқдори ўртасидаги нисбат ўзгаради қўяди. Ўтлоқ ва ўрмон участкаларини доимо кузатиб борувчи зоологлар учун бундай ўзгаришни пайқаш қийин эмас. Белоруссиялик олимлар ана шу мақсадда сассиқ қўнғизлардан ташқари ўргимчак, капалак, қўнғизларнинг баъзи турларидан ҳам муваффақият билан фойдаланаяптиларки, бу ҳашаротлар ҳам биосферадаги ўзгаришларни тезгина пайқайди.

Бу методлар ҳаво ва сув ҳавзаси, тупроқ ҳолатини приборлар кўмагида кузатиш натижаларига анча мадад бўлади. Белоруссия Фанлар Академияси, олий мактаблар ва тармоқ илмий-тадқиқот институтларининг олимлари ана шу назорат воситаларининг кўпларини ишлаб чиқдилар. Такомиллаштирилган газ анализаторлари ҳавонинг тозалигини лазер нури ёрдамида аниқлайдиган приборлар, сув ва тупроқдан ғоят оз миқдорда бўлган ҳар хил химиявий бирикмаларни топиб ажратиб оладиган ион алмашув датчиклари шулар жумласидандир.

ЯНГИ ПРЕПАРАТ

Львов политехника институтининг олимлари таклиф этган препарат тупроқ юзи сув ёки шамол эрозиясидан зарарланган ҳамма ерда қўлланади. У ер устки қатламининг структурасини тиклашда ёрдам беради.

Янгилик целлюлоза қоғоз саноати чиқити-кислота билан баъзи полимер бирикмаларнинг суюқ аралашмаси негизида ҳосил қилинади. Пуркагич ёрдамида, ариқдан оқизилган ҳолда ёки қишлоқ хўжалик авиациясидан фойдаланиб тупроққа солинган бу препарат тупроқнинг майда зарраларини пухта бириктиради. Далада ўтказилган синовлар препарат зиёнсиз бўлиб, экин илдизларига сув ва ҳаво ўтишига тўсқинлик қилмайди. Бунинг устига у ерда экинларни тез ўстирувчи химиявий бирикмалар таркибининг кўпайишига кўмаклашади. Львовлик олимларнинг бу янгилиги Чечен-Ингушетия АССР хўжаликларидан бирининг қумлоқ ерларида ўтказилган тажрибалар чоғида узум ҳосили анча кўпайишига ёрдам берди. Мирзачўлнинг пахта етиштириладиган шўрхок бўз тупроқларида ҳам дуруст натижалар олинди.

(ТАСС).

ҲАР ТЎҒРИДА

ЭКСПЕДИЦИЯ ТАЙЁРЛАНМОҚДА

Деҳлидаги расмий вакилларнинг ахборотига кўра, ҳинд олимлари ҳозир навбатдаги — ҳисоб бўйича учинчи марта Антарктидани ўрганишга бағишланган экспедицияни тузишга тайёргарлик кўрмоқдалар. Уни бошлаш шу йилнинг ноябрь ойига мўлжалланган. Экспедиция давомида йилнинг январь ва декабрида бошланган илмий кузатишлар давом эттирилади. 1984 йил охирида Антарктида Ҳиндистоннинг илмий тадқиқот станцияси қурилиши таҳмин қилинган жойни ўрганиш ҳам кўзда тутилган. Бу ҳақда ГДРнинг «Вохенност» ҳафталиги хабар берган.

ҚУРБАҚАЛАР ҲУЖУМИ

Япониянинг Осима ороли қурбақалардан жиддий зарар кўрмоқда. Илгарилари бу ерда қурбақалар умуман учраган эмас. Лекин, қандайдир савдогарлар бу ерга бир нечта қурбақа келтириб сотган. Натижада бу ерда қурбақалар тезда кўпайиб, бутун оролни «босиб олган». Оролда дарё ва сув ҳавзалари йўқлиги туфайли бутун кўчалар ва полизлар қурбақалар билан тўлиб кетган.

ҚУЁШ ЭЛЕКТРОГЕНЕРАТОРИ

Япониядаги бир фирма 35x32 сантиметр келадиган чамадонга жойлашадиган 5 ватт қувватли қуёш электрогенераторини ясади. У чамадон қопқоғининг ички томонига маҳкамланган 20 та қуёш элементидан иборат. Чамадонни очиб офтобга қўйилса, генератор электр токи ҳосил қила бошлайди. Токдан рўзғор приборларини ишлатишда фойдаланиш мумкин.

ҲОДИСА

ХАЛОСКОРЛАР

Улар «Анҳор» кафесида нонушта қилиб ўтиришар, аччиқ чой устидаги суҳбат Тошкентнинг бугунги жамоли, истиқболи ва меҳнатсевар кишилари ҳақида эди. Хўрандалар билан гавжум ошхона пойида эса тўлиб-тошиб анҳор оқар, унинг суви шундай тиниқ ва мусаффо эдики, даврадагиларнинг энг кенжаси Оллоберган энди совуқ тушиб қолгани, чўмилиб бўлмаслигини ўйлаб ўкиниб қўйди. Бироқ орадан бир дақиқа ўтмай содир бўлган кўнгилсиз воқеа уни кийимини ҳам ечмай анҳорга шўнғитишга мажбур қилди.

● **Оллоберган:**

Сув бетида аёл сочларини кўриб қолдим. Кейин ўзи кўринди. У дам чўкиб, дам сув юзига чиқиб оқиб борарди. Ёрдамга отилдим. Аёл, — у ёшгина жувон экан, — жон ҳолатда ёқамга ёпишиб олди. Агар шеригим ёрдамга етиб келмаса кўприк тагига кириб кетсак анча жойдан оқиб келган ва ҳолдан тойган аёлни қутқариб қолиш мумкин бўлмай қоларди. Икковлашиб уни қирғоққа олиб чиқдик, кейин йўловчи машинада шифохонага олиб бордик.

● **1-шаҳар клиник касалхонаси навбатчиси (телефонда):**

Аҳмедованинг аҳволи яхши. У 1959 йилда Тошкент шаҳрида туғилган экан. Анҳорга сувга чиқиб тойиб кетибди. Халоскорлари кимлар эканини сўраяпти...

Халаскорлар— яхши одамлар.

Хоразмлик уч ўртоқ —Оллоберган Отажонов, Одилбек Шокиров ва Йўлдош Турғунбоевларнинг нонуштада бошланган суҳбатлари редакция биносида давом этди. Оллоберган ва Одилбекларнинг кийими қуригунча давом этди. Кейин улар шифохонага яна бир бор қўнғироқ қилиб беморнинг аҳволини билиб беришимни илтимос қилишди. Навбатчи врачнинг «ҳаммаси жойида» деган сўзларини эшитгач бир-бирларига қараб жилмайишиб кетишга ҳозирланишди.

Хоразмлик Оллоберган политехника институтининг сиртқи бўлими охирги курс студенти, Тошкентга дипломини олиб кетиш учун келган экан. Диплом билан бирга у эл раҳматини ҳам олиб кетадиган бўлди.

М. ЮСУПОВ.

Редактор
Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ

● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА

ТОШКЕНТ ОТЧОПАРИДА

ҲАР ЯКШАНБА КУНИ

ПОЙГАЛАР ЎТКАЗИЛАДИ

ПРОГРАММАДА:

АНЪАНАВИЙ ВА НОМЛИ СОВРИНЛАР УЧУН МУСОБАҚАЛАР БОР.

ОТЧОПОРДА ЎЙИН АТТРАКЦИОНЛАРИ ИШЛАБ ТУРИБДИ.

ПОЙГАДА ЎЗБЕКИСТОН ССР ВА ҚОЗОҒИСТОН ССР КОЛХОЗ, СОВХОЗ ВА ОТ ЗАВОДЛАРИНИНГ ЭНГ ЯХШИ ТУЛПОРЛАРИ ИШТИРОК ЭТАДИ.

ОТ-СПОРТ ЛОТЕРЕЯСИ (тотализатор) ИШЛАЙДИ.

Совуқ ичимликлар билан савдо қилувчи буфет томошабинлар хизматида.

Отчопарда йил бўйи (душанбадан ташқари) чавандозлик учун от ва уч от қўшилган аравача прокатга берилади.

Отчопар корхона ва муассасаларнинг раҳбарлари билан чавандозлик учун отларни прокатга бериш бўйича шартномалар тузади.

Аҳолидан тўй тантаналари учун уч от қўшилган рус аравачаларига буюртмалар қабул қилинмоқда.

Кириш бепул. Пойга соат 11.00 да бошланади.

Отчопар адреси: Тошкент шаҳри, Халқлар дўстлиги проспекти (метронинг «Собир Раҳимов» станцияси). Телефонлар 76-82-18, 76-82-19, 76-29-34.

ҲУРМАТ БЕЛГИСИ ОРДЕНЛИ Й. ОХУНБОБОЕВ НОМИДАГИ РЕСПУБЛИКА ЁШ ТОМОШАБИНЛАР ТЕАТРИДА

(Калинин майдони, Ҳамза кўчаси, 8-уй)

11—21 ОКТЯБРЬ КУНЛАРИ КЎРСАТИЛАДИГАН СПЕКТАКЛЛАРНИНГ

РЕПЕРТУАР ПЛАНИ:

11 да — «ЭТИК КИЙГАН МУШУК» (15.00).
12 да — «ОЛОВ ҚАЛБЛАР» (15.00).
13 да — «ҚИЗИЛ ШАПКАЧА» (11.00).
14 да — «ЎЗ УЙИНГДАСАН» (11.00)
15 да — «ЧИРОНЧОҚ» ҚУЁНЧА» (15.00).
16 да — «ЮМПОВАРИ» (15.00).
18. да — «ВИТЬКА МАГЕЛАН» (15.00).
19 да — «ВАНЯ КРУТОВ» (11.00).
20. да — «БЕОЗОР ЛАЙЛАКЛАРГА ТЕГМАНГ. (15.00).

БИЛЕТЛАР СОТИЛМОҚДА.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими Давлат комитети

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ» базасидаги
22- ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1983—1984 ўқув йили учун
ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛИКЛАР БЎЙИЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БЎЁҚЧИ, ДУРАДГОР (қурилиш бўйича), КОШИНКОР-ПЛИТКАЧИ, КОШИНКОР-МОЗАИКАЧИ, ЭЛЕКТР-ГАЗ ПАЙВАНДЛОВЧИ.

Ўқиш муддати 3 йил.

Ўқишга 8 синфни тугатган йигит ва қизлар қабул қилинади. Паркетчи, пайвандловчи, кошинкор-плиткачи,

10-синфни тугатган йигит ва қизлар қабул қилинади. Ўқиш муддати бир йил.

Совет Армияси сафида ҳарбий хизматни ўтаб қайтганлар учун ўқиш муддати қисқартирилган.

Паркетчи, пайвандловчи, кошинкор-плиткачи. Уларга 76 сўм атрофида стипендия тўланади ва ишлаб чиқариш практикаси даврида ойлик иш ҳақининг 50 проценти тўланади.

Ўқишга қабул қилинганлар ётоқхона ва Тошкент шаҳри пропискаси билан ҳамда кунига уч маҳал бепул овқатланадилар, ишчи кийими, байрам формаси билан таъминланади ва ишлаб чиқариш практикаси даврида 50 процент мукофот маоши берилади.

Бир йил ўқийдиган ўқувчиларга 30 сўм стипендия тўланади.

Ўрта ҳунар-техника билим юртини имтиёзли диплом билан тугатганларга олий ўқув юртларига кириш учун йўлланма берилади ва улар имтиёзларидан фойдаланган ҳолда ўқишга қабул қилинадилар.

Билим юртида бадиий ҳаваскорлик, вокал-чолғу ансамбли, спорт секциялари ва тир мунтазам ишлайди.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳри Астрахан кўчаси, 12-уй (5-трамвайнинг «Кўк бозор», 1-трамвай, 22-автобуснинг «Дегтярев кўчаси» бекатлари).

Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги

ТОШКЕНТ ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1983 — 1984 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти юқори малакали ошпазлар тайёрлайди.

Ўқиш муддати ўнинчи синфни битирганлар учун икки йил.
Ўқиш ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Машғулотлар группалар комплектлангандан кейин бошланади.

17 ЁШДАН 30 ЁШГАЧА БЎЛГАН, ЎРТА МАЪЛУМОТЛИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ШАҲАРЛАРИДА ИСТИҚОМАТ ҚИЛУВЧИЛАР КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИСИЗ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР.

Билим юртини битирганларга ОШПАЗ МАЛАКАСИ БЕРИЛАДИ.

Ўқувчиларга ойига 32-41 сўмгача миқдорида стипендия тўланади.

Билим юртида спорт базаси бор, волейбол, сузиш, эркин кураш ва гимнастика, ансамбллар: вокал-чолғу ва миллий чолғу асбоблари секциялари ишлайди.

Ўқиш вақти меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Бошқа шаҳарлардан келганларга ётоқхонадан жой берилади.

Ўқувчиларнинг ишлаб чиқариш практикаси Тошкентнинг энг яхши умумий овқатланиш корхоналарида ўтказилади.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатларни тақдим этиш лозим: директор номига ёзилган ариза, таржимаи ҳол, 6 та фотосурат (3x4 см), туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома (асли), маълумоти тўғрисида ҳужжат (асли), справкалар: турар жойидан ва медицина (286-формали), ота-онасининг иш жойидан, характеристика, шаҳар савдоси бошқармаси ёки умумий овқатланиш трестидан йўлланма.

Адрес: 700071, Тошкент шаҳри, Октябрь райони, Самарқанд дарбоза кўчаси, 60-уй (4, 9, 11-трамвайлар, 29, 32, 34, 36, 43 «э» 90-автобусларнинг «Оқтепа майдони» бекати). Телефонлар: 78-26-27, 78-82-69.

театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 8/Х да **Қиёмат қарз,** 9/Х да **Кузнинг биринчи куни.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 7/Х да **Кулги кечаси.** 8/Х да **Гулсара,** 9/Х да **Тошкентликлар.**

цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Москва цирки артистларининг хайрлашув гастроллари** (8/Х да 16.00 ва 19.30 да, 9/Х да 12.00, 15.00).

кино

8 ОКТЯБРДА
Бадиий фильмлар:

«ХАВФЛИ ЧИЗИҚ ЁНИДА» — **Ватан** (жуфт соатларда), **Ўзбекистон ССР 25 йиллиги номли** (тоқ соатларда, телефон 53-65-87), **ВЛКСМ 30 йиллиги номли** (жуфт соатларда, телефон 33-44-52).

«ТРИСТАН ВА ИЗОЛЬДА» — **Санъат саройи** (катта зал, 18.20, 20.30, телефон 44-21-74). **Чайка** (18.30, 21.00, телефон 77-06-20), **Қозоғистон** 17.00, 20.00). **Нукус** (18.30, 21.00, телефон 46-70-69).

«ОЛИЙ ТАБАҚАДАГИЛАР» — **Лисунов номли** (17.00, 20.00).

«ГРАЧЛАР» — **Искра** (жуфт соатларда, телефон 39-14-59).

«ТЭСС» — **Қозоғистон** (18.00, 21.00, телефон 35-24-92).

«ҚАСАМ ВА ВАЪДАЛАР» — **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли** (18.00, 21.00, телефон 78-47-25), **Восток** (18.30, 21.00, телефон 91-14-61).

9 ОКТЯБРДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ХАВФЛИ ЧИЗИҚ ЁНИДА» — **Москва** (11, 14.30 телефон 33-05-01), **Ўзбекистон ССР 25 йиллиги номли** (тоқ соатларда, телефон 53-65-87).

«ТРИСТАН ВА ИЗОЛЬДА» — **Санъат саройи** (катта зал, 11.00, 13.30, 16.00, 18.20, 20.30 телефон 44-21-74), **Чайка** (11.00, 13.30, 16.00, 18.30, 21.00, телефон 77-06-20), **Қозоғистон,** (11.00, 14.00, 17.00, 20.00), **Нукус** (11.00, 13.30, 16.00, 18.30, 21.00, телефон 46-70-69).

«ОЛИЙ ТАБАҚАДАГИЛАР» — **Лисунов номли** (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

«ГРАЧЛАР» — **Искра** (жуфт соатларда, телефон 39-14-59).

«ТЭСС» — **Қозоғистон** (12.00, 15.00, 18.00, 21.00, телефон 35-24-92).

«ҚАСАМ ВА ВАЪДАЛАР» — **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли** (12.00, 15.00, 18.00, 21.00, телефон 78-47-25), **Восток** (11.00, 13.30, 16.00, 18.30, 21.00, телефон 91-14-61).

ОБУНАЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

1984 ЙИЛ УЧУН ГАЗЕТА ВА ЖУРНАЛЛАРГА ОБУНА ҚАБУЛ ҚИЛИШ
1 НОЯБРДА
ТУГАЙДИ
РЕСПУБЛИКАДА ВА ОБЛАСТЛАРДА ЭСА
15 ОКТЯБРДА
ТЎХТАТИЛАДИ

Обунани расмийлаштириш учун «Союзпечать» агентликларига ёки шаҳар алоқа бўлимларига мурожаат қилинг.

Ўзбекистон ССР Алоқа министрлигининг «СОЮЗПЕЧАТЬ» бошқармаси.

Тошкент халқ хўжалик институти томонидан **Тўлаганов Абдуғаффор Абдураҳмонович** номига берилган 246280 номерли йўқолган ДИПЛОМ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

TB

8 ОКТЯБРЬ — ШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

16.45 Совет халқи Улуғ Ватан урушидаги ғалабасининг 40 йиллигига бағишланган ҳаваскорлик бадиий ижодиёти Бутуниттифоқ кўригининг очилишига. Концерт. 17.30 «Катта ўғил». А. Вампиловнинг шу номли пьесаси асосида телевизион бадиий фильм. 1- ва 2-сериялар. 19.50 Қишлоқ хўжалиги ходимлари кунига бағишланган байрам кечаси. 21.30 «Время». 22.05 «Олдинда — океан». Уч серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-серия. 23.20 Хоккей бўйича СССР чемпионати. АСК— «Спартак». 2- ва 3-даврлар. Ленинграддан олиб кўрсатилади. 00.30 Янгиликлар.

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

17.00 «Ўроқчи паҳлавон», «1-скрипка». Мультфильмлар. 17.35 «Саёҳатчилар клуби». 18.35 Ж. Марьянович ёшлар кечасининг меҳмони. 19.30 «Партия ҳақида ҳикоялар». «Биз эски дунёдан юз ўгирамиз». 1905—1907 йиллар биринчи рус революцияси йилларида большевистик ленинча партиянинг фаолияти ҳақида. 20.15 «Халқаро обзор». 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 «Здоровье» 21.30 «Время». 22.05 Санъат усталарининг концерти.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

I

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 «Ғаройиб дўст». Мультфильм. 18.20 «Ғунча» журнали саҳифаларида». 18.45 «Оламга саёҳат». Кинокўрсатув. 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Дилором Шерова рақсга тушади». Фильм-концерт. 20.10 «Ҳаёт қувончи». Француз рассоми Анри Матис ижоди ҳақида кўрсатув. 20.30 «Ахборот». 20.50 Ўзбекистон ССР халқ артисти Муҳаббат Шамаева концерти. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Республика шолипояларида». 22.25 «Эртага — премьера». Кўрсатувни кинодраматург Ф. Мусажонов олиб боради. 23.30 Кўрсатувлар программаси.

ТОЖИКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

18.00 Болалар учун фильм. «Ўғил болалар қандай бўлса, қизлар ҳам шундай». 18.30 «Пионер» студияси кўрсатади. 19.00 «Новости». 19.20 «Тоғларда куз». Ҳужжатли фильм. 19.30 «Табиат ва биз». 20.00 «Ахбор». 20.25 «Қуёш қўшиғи». Фильм-концерт. 20.55 Араб ёзувчиларининг ҳикоялари асосида телевизион новеллалар. 21.30 МТ II.

9 ОКТЯБРЬ — ЯКШАНБА

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ХОДИМЛАРИ КУНИ

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Время». 9.40 Қишлоқ хўжалиги ходимлари кунига бағишланган телевизион ҳужжатли фильмлар. 10.30 Хасавьюрт шаҳри «Доғистон ёшлиги» халқ рақс ансамблининг концерти. 10.50 «Будильник». 11.20 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!». 12.20 «Здоровье». 13.05 «Совет Иттифоқи бўйлаб». Киножурнал. 13.20 «Тонгги почта» музикали кўрсатуви. 13.50 «Қишлоқ янгиликлари». 14.50 «Музикали киоск». 15.20 «Саёҳатчилар клуби». 16.20 «Боян» рус халқ оркестри жўрлигида РСФСРда хизмат кўрсатган артист М. Рожков чалади.

16.50 «Бугун — Қишлоқ хўжалик ходимлари куни». СССР қишлоқ хўжалиги министри В. К. Месяц сўзи. 17.15 «1983 йил қўшиқлари». 18.15 «Умиднинг оқ белбоғи». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 18.45 «Каравелли ва унинг оркестри». Эстрада оркестрининг концерти (Франция). 19.25 «Халқаро панорама». 20.10 «Кулги бўлсин» кўрсатуви саҳифаларида». 21.30 «Время». 22.05 Футбол бўйича Европа чемпионатининг саралаш матчи. СССР — Польша терма командалари. В. И. Ленин номли Марказий стадиондан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида (22.50) — «Агар соғлом бўлай десанг». 23.50 Янгиликлар.

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

18.10 «Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар». 18.40 Хоккей бўйича СССР чемпионати. «Химик» — «Динамо» (Москва). 2- ва 3-даврлар. Воскресенскдан олиб кўрсатилади. 19.50 «Тўрт пионер борарди». Мультфильм. 20.00 «Музей ва кўргазма заллари бўйлаб». «Эрмитаж». 18-фильм. Сезанн, Ван Гог, Гоген. 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 Социалистик мамлакатлар ҳужжатли фильмлари: «Стара-Загора» (БХР), «Румин мактаби» (РСР), «Дарахтлар олами» (ЧССР). 21.30 «Время». 22.05 «Печкачилар». Телевизион бадиий фильм.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

I

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 «Қуён ва скрипка». Қўғирчоқ фильм. 18.20 Болалар учун. «Мўъжизалар оламига саёҳат» (рус.). 19.10 «Мухтор Ашрафий». Ҳужжатли фильм премьераси («Ўзкинохроника»). 19.30 «Ахборот». 19.45 «Цирк! Цирк! Цирк!». 20.30 «Ахборот». 20.50 Музикашунослар II Халқаро симпозиумининг очилиши. «Яқин ва Ўрта Шарқ халқлари музика маданияти анъаналари ва замонавийлик». Самарқанддан олиб кўрсатилади. 21.30 Москва. «Время». 22.05 Қишлоқ хўжалик ходимлари кунига бағишланган кўрсатув. 23.30 Кўрсатувлар программаси.

«Ўқитувчи» нашриёти коллективи нашриёт ходими Е. Ёқубовага укаси
Муслим ЁҚУБОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи устки трикотаж фабрикасининг директори М. М. Тожиевга онаси
Мукаррам ТОЖИЕВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

С. Раҳимов район соғлиқни сақлаш бўлими, медицина ходимларининг район касаба союз комитети ва 34-поликлиника коллективи шу поликлиника бош врачи С. У. Усмоновга рафиқаси
Ойпошша УСМОНОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

4 бет. ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—ГСП, Ленин кўчаси, 41. Телефонлар: секретариат — 33-57-02; бўлимлар: партия турмуши — 32-53-66; саноат — 32-53-83; қурилиш — 32-58-85; шаҳар хўжалиги—32-57-83; совет қурилиши ва ҳуқуқ—32-54-19; фан, мактаб, олий ўқув юртлари 32-53-10; адабиёт ва санъат — 32-56-81; ахборот — 33-28-95; спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари—32-53-32; хатлар — 32-29-70; эълонлар бўлими — 33-81-42; нашриёт диспетчери — 32-78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчилари — 33-90-50.

Р—10511. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонасида офсет усулида босилган. Тошкент шаҳри. Б-2015. ИНДЕКС 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12